

**Høgskulen
på Vestlandet**

BACHELOROPPGAVE

Den teknologiske utviklingen i regnskapsføreryrket

Av:

Nedi Ada Ogazi

Inger Lise Rokne Honve

Kandidatnummer: 5 og 17

Exploring the technological development in accounting profession

Økonomi og administrasjon

BO6-2001

Innleveringsdato: 12.05.2017

Veileder: Willy Myhre

Antall ord: 14 171

Vi bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

FORORD

Denne oppgaven er skrevet som en avsluttende del av det treårige bachelorstudiet i økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet. Formålet med denne oppgaven er å undersøke den digitale utviklingen innenfor regnskapsføreryrket. Dette leder til vår problemstilling:

Regnskapsføreryrket er i endring grunnet digitalisering. Hvilke konsekvenser har dette for bransjen?

For at denne oppgaven skulle bli interessant valgte vi et tema som både er aktuelt for oss og for fremtiden. I løpet av denne prosessen har vi tilegnet oss ny kunnskap omkring regnskapsførerne og deres oppfatning av den digitale revolusjonen, lovverk og nyttige teknologiske programmer. Dette inkluderer blant annet grunnleggende forståelse i hvordan utarbeidelse av intervju, litteratursøk samt innhenting og bearbeiding av innsamlet data kan bli gjort.

Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært spennende. Det som var spesielt interessant var intervjuene vi hadde med regnskapsførerne der vi fikk høre deres oppfatning av den digitale revolusjonen. Vi hadde et godt samarbeid som gruppe hvor vi fordelte oppgavene og hadde dager der vi jobbet sammen. Vi jobbet jevnt og godt under hele perioden.

Vi vil rette en stor takk til våre fire regnskapsførere, for deres gjestfrihet og samtykke til å bidra slik at oppgaven kunne bli utført. De ønsker å være anonyme, derfor oppgis ikke navnene deres. Vi takker Kurt Fjesme som til tross for en travel hverdag tok seg tid til å hjelpe oss. Det rettes også en stor takk til Morten Helbæk, som har kommet med betydningsfulle og konkrete uttalelser underveis i prosessen. Sist, men ikke minst, rettes det en stor takk til vår veileder Willy Myhre. Hans engasjement, rettleiding og raske tilbakemeldinger har vært til inspirasjon fra dag en.

God lesning.

Høgskulen på Vestlandet

12.05.2017

SAMMENDRAG

Finansnæringen er nå inne i en digital revolusjon, som fører til store endringer for både kunder og ansatte. På bakgrunn av dette har vi sett på hvordan den digitale utviklingen påvirker regnskapsføreryrket. Vi har da innhentet empiri ved hjelp av dybdeintervju fra fire regnskapsførere i Sogndal.

Den digitale utviklingen er bare i startfasen, og mye vil endre seg de neste årene. Det er derfor viktig for regnskapsbedriftene å ta i bruk de digitale verktøy så raskt de er ute på markedet for å være konkurransedyktig. På grunn av det raske digitale skiftet, har Norge for få utdannede teknologieksperter for å imøtekomme behovet. Vi er avhengig av digital kompetanse for å bevare konkurranseevnen, da betalingsviljen for enkle bilagsoppdrag om kort tid vil bli tilnærmet null. Dette resulterer i at regnskapsførerne må utføre annet arbeid som kunden er villig til å betale for, da i hovedsak rådgivning.

Kundene stiller stadig høyere krav, og dette resulterer i nye kundebehov. Det forventes at regnskapet skal være oppdatert daglig, og skytjenester er et mye brukt system. Det er det beste alternativet for bedrifter som ønsker lav risiko, lavere kostnader og høyere sikkerhet. Her kan kundene selv gjøre mye av arbeidsoppgavene, og informasjonen kommer rett inn i systemet til regnskapsførerne.

En regnskapsfører må kontinuerlig holde seg informert og oppdatert til enhver tid, da det stadig skjer endringer i regelverket som en regnskapsfører bør kjenne til. Regnskapsførere skal gjennomføre etterutdanningen på minst 77 timer ved å delta på etterutdanningskurs av profesjonelle arrangører og bestå en eksamen.

Selv om mye av regnskapet kan blir utført automatisk ved bruk av regnskapsprogram og scanningsystem, vil ikke behovet for regnskapsførerne forsvinne. Kundene behøver fortsatt rådgivning og kontrolleringer, da de ikke har like god kunnskap som regnskapsførerne.

ABSTRACT

The financial industry is undergoing a digitized revolution, leading to massive changes for both customers and employees. Consequently, we have chosen to focus on how digital development affects the accounting profession. Towards this end, empirical data was collected using in-depth interviews from four accountants in Sogndal.

The technological revolution is only at its beginning stages, with the potential to change significantly the next following years. It is therefore important for accounting firms to take advantage of all digital tools as soon as they become available and accessible, which can aid in becoming competitive against others. Because of the rapid digital shift, Norway does not have enough technological experts to meet the need. We are dependent on technological expertise, mostly to maintain competitiveness since willingness to pay for simple accounting processing that could conceivably be done by clients themselves is going to reduce drastically. This causes accountants to increasingly seek out and perform other types of work that customers are willing to pay for, for example counselling.

Customers demands are increasingly broader, leading to new customer expectations. A daily update of the accounting is becoming the norm, and cloud services are being adopted at higher rates. It is increasingly the preferred option for firms that want low risk, lower costs and higher security. Customers are empowered to do much of the work themselves and the information are directly fed to the accountant's system.

This dictates that an accountant must stay informed and updated at all times, as there are new and changed regulations from time to time which an accountant should know about. An accountant must take part and complete additional educational training courses and pass an exam. Such courses requires at least 77 hours of studies.

Although much of the accounting can be done automatically using accounting software and scanning systems, accountants will still be needed. Customers still need advice and controls, as they do not have as good knowledge as the accountants. This is where the value of the new accounting paradigm may lie, rather than traditional processing.

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Introduksjon.....	7
1.1 Bakgrunn.....	7
1.2 Problemstilling.....	7
1.3 Avgrensning.....	7
2. Teori.....	8
2.1 Generelt om digitalisering.....	8
2.2 Nye kompetansebehov.....	8
2.2.1 For få utdannede teknologiekspertter.....	9
2.2.2 Kompetanseskift for ledelsen.....	10
2.3 Nye kundebehov.....	11
2.3.1 “Skytjenester”.....	11
2.3.2 Kunderådgivning.....	13
2.4 Lovverk.....	14
2.4.1 Regnskapsførerloven.....	14
2.4.2 Regnskapsloven.....	14
2.4.3 Næringsdrivende pålegges å bruke elektronisk faktura.....	15
2.5 Regnskapsførerens rolle	16
2.5.1 Hva er en regnskapsfører?	16
2.5.2 Autorisert regnskapsfører	17
2.5.3 Krav til autorisasjon	17
2.5.4 Etterutdanning	18
2.5.5 Tilbakekall av autorisasjon	19
2.5.6 Utviklingen av regnskapsføreryrket.....	19
3. Metode.....	21
3.1 Hva er metode?	21
3.2 Primær og sekundærdata.....	21
3.3 Valg av forskningsdesign.....	22

3.4 Casestudie.....	23
3.5 Valg av forskningsmetode.....	24
3.5.1 Utvalg.....	25
3.5.2 Forholdet mellom empiri og teori.....	26
3.5.3 Analyse av data.....	26
3.6 Reliabilitet og validitet	27
4. Empiri.....	29
4.1 Presentasjon av intervjuobjektene.....	29
5. Drøfting.....	40
5.1 Teknologiutvikling.....	40
5.2 Arbeidsoppgavene endrer seg.....	41
5.3 Nye kompetansebehov.....	41
5.4 Etterutdanning.....	42
5.5 Fremtidens digitalisering	42
5.6 Ulike påvirkninger på undersøkelsen.....	43
6. Avslutning.....	45
6.1 Oppsummering og konklusjon.....	45
6.2 Til videre forskning.....	46
7. Litteraturliste.....	47
8. Vedlegg.....	53
1. Sysselsetting av IKT-spesialister i Europa.....	53
2. Utviklingen av regnskapsførere og revisoryrket.....	54
3. Utviklingen av autoriserte regnskapsførere.....	54
4. Bakgrunn og formål med undersøkelsen.....	55
5. Spørsmålene til intervjuet.....	56

1. Introduksjon

I dette kapitlet skal vi presentere problemstilling og bakgrunnen for oppgaven vår. Avgrensning vil bli tatt med for å gi et rettvise og oversiktlig bilde.

1.1 Bakgrunn

Verden ser helt forskjellig ut i dag enn det den gjorde for bare ti år siden (Agdering G., 2017). Arbeidsoppgavene robotiseres og nye finansielle tjenester utvikles raskt (Finans Norge, 2016). Norge har et godt utgangspunkt til å møte endringer innenfor digitalisering, men ligger likevel langt bak den internasjonale utviklingen. Dette skyldes nok ikke bare økonomiske midler, men heller manglende spisskompetanse (Innovasjon Norge, 2016).

Finansnæringen er en av bransjene som gjennomgår de største endringene. Årsaken til dette er den teknologiske utviklingen og endring i kundebehovet (Riise, 2013). Selv om det har vært store omstillinger i bransjen siden regnskapsførerloven kom, bygger den i store trekk på det samme rammeverket som ved innføringen i 1993. Det er nå igangsatt endringer av loven, og forslag til korrigerende av loven vil komme i september 2017. Loven blir på denne måten bedre rustet til å møte den fremtidige utviklingen (Regnskap Norge, 2015).

1.2 Problemstilling

Med utgangspunkt i bakgrunnen, har vi valgt denne problemstillingen;

Regnskapsføreryrket er i endring grunnet digitalisering. Hvilke konsekvenser har dette for bransjen?

1.3 Avgrensning

Vi ønsker å avgrense temaet ved å se på hvilke nye kompetansekrav som kreves og hva slags krav til etterutdanning det er for autoriserte regnskapsførere. Vi ønsker også å se på nye kundebehov som stadig endrer seg grunnet den digitale utviklingen.

2. Teori

I dette kapitlet skal vi gå i dybden av regnskapsføreryrket for å øke forståelsen av det. Underveis skal vi gjøre rede for teori som er essensielt for undersøkelsen. Avslutningsvis redegjøres det for lover som ofte relateres til yrket, dette for å kunne besvare vår problemstilling.

2.1 Generelt om digitalisering

Norge er inne i en digital revolusjon hvor alle yrkesgrupper utfordres av teknologi, og flere arbeidsoppgaver vil bli erstattet av digitalisering og “roboter”. Den digitale utviklingen gjør at de ansatte kan bruke mer tid og kunnskap på oppgaver som gir større verdi for kunden, og dermed øke produktiviteten (Austlid, 2016).

“Roboter“ og kunstig intelligens kommer nå for fullt. Det er derfor viktig for lederne og styret i enhver bedrift å tilegne seg kunnskap. Den teknologiske utviklingen endrer hele konkurransesituasjonen for mange bedrifter. Nå kan man ikke bare fokusere på de vanlige konkurrentene, men man må også tenke på at det kan komme noen fra sidelinjen. Man må derfor følge med på hva som skjer internasjonalt og i nære bransjer som kan endre markedet. Man må her være i forkant, for det er vanskelig å beskytte seg mot i etterkant (Vold, 2016).

Digitaliseringen er med på å redusere kostnader, øke kundetilfredsheten og til å redusere risikoen for feil. De ressursene som digitaliseringen frigjør, kan investeres i vekst og nyskaping (Skjelvan, 2015). For å kunne lykkes i regnskapsføreryrket i fremtiden er det viktig å spørre kundene og tilby det de ønsker, samtidig som systemer og kompetanse må være ivaretatt (24SevenOffice, 2016).

2.2 Nye kompetansebehov

Det er viktig å videreutvikle kompetansen hos regnskapsførerne for å kunne møte den digitale utviklingen. Dette fordi arbeidsoppgavene har endret seg fra å fylle ut skjemaer og kontrollere bilag

til å drive mer med teknologi og kunderådgivning (Lem, 2017).

Fremover er det behov for mer kompetanse på teknologi, nyskaping og analyse. Det er også viktig å få mer kompetanse på salg, rådgivning og merkevarebygging. Egenskaper som å være positiv til endringer, egenlæring og det å kunne forstå kunden og markedet blir sett på som gode egenskaper hos ansatte (Finans Norge, 2016). Det som skiller gode regnskapsbyrå fra de bedre, er kompetanse på teknologi og da primært Software (Vold, 2016).

Mange bedrifter må rebemanne grunnet omstillingen. Hovedgrunnen er av økonomiske årsaker, samtidig som det er dårlig kompetanse og egenskaper hos de ansatte (Finans Norge, 2016). Vi må ta kompetanseutfordringene på alvor for å klare å endre oss, ellers er vi ikke i stand til å skape ny vekst, produktivitet og verdiskaping (Austlid, 2016).

2.2.1 For få utdannede teknologiekspert

Vi er avhengig av digital kompetanse i alle profesjonsutdanninger for å bevare konkurranseevnen og for fremtidig velferd. De yrkesaktive må forberedes til å møte nye krav, og til å benytte seg av mer digitale arbeidsmetoder.

Analysene til regjeringen viser at en av fire nødvendige IT-stillinger vil være ubesatt i 2030. Vi har altså for få utdannede teknologiekspert for å imøtekomme behovet. Den norske IKT-næringen derimot ansetter så mange de kan og vokser stadig (Austlid, 2016). Statistisk sentralbyrå har utført en undersøkelse over antall personer med høyere utdanning innen IKT. Her ble Norge rangert som nummer 14 av de europeiske landene som var med i statistikken. Norge har omtrent 30 prosent mindre IKT-spesialister enn Irland og Finland som ligger høyest på listen, vedlegg 1, (Meld.St. (2015-2016), 2016, s. 131).

Hvis ikke den manglende kompetansen blir tatt på alvor taper vi konkurransekraft. Vi behøver ledere som klarer å vende virksomheten inn i den digitale verden, og det må derfor stilles krav om digital kompetanse i alle lederstillinger. Det er likevel en økning i søking om høyere utdanning

innen IT, men bare ti prosent av de kommer inn på studiet. Antall studieplasser på IT-studiene ved universiteter og høyskoler i landet bør økes, men det er institusjonene selv som bestemmer hvordan studieplassene skal fordeles. Det burde kanskje heller være et nasjonalt ansvar å sikre nok IT studieplasser siden dette er et behov som næringslivet har.

Et tiltak for å bli mer rustet for den digitaliserte utviklingen er å tilby fag som koding på skolen. I Norge er det kun fem prosent av grunnskolene som har en prøveordning på faget koding som valgfag. Dette er ikke for at alle barn skal bli programmerere, men fordi det er viktig å gjøre tiltak for å være best rustet for det digitale skiftet og for å få den riktige kompetansen (Austlid, 2016).

2.2.2 Kompetanseskift for ledelsen

Alle virksomheter er på vei til å bli teknologiselskaper, likevel har ikke de fleste ledere og styremedlemmer nok digital kompetanse. Digital teknologi er inkludert i de fleste tjenestene som kundene får, enten det er fra banker, aviser eller transportselskaper. Oppgavene er digitalisert og teknologien er ofte nesten usynlig (Lai, 2015).

For å bli en god digital leder må man ha digital kompetanse. Man må kunne endre virksomheten og dens ansatte raskt, slik at man kan arbeide på nye måter. De viktigste egenskapene for en leder er å kunne planlegge, organisere, motivere og guide de ansatte gjennom endringer slik at det blir gjennomført. Det er viktig å ha en leder som har vilje og som mestrer å lede endringene slik at man overlever i markedet (Jensen, 2016).

Ledere behøver kompetanse i hvordan man kan bruke digitale medier. Kommunikasjonen både i og utenfor en organisasjon skjer via medier som e-post, nettsider og sosiale medier. Lederne bør også være rollemodeller i å bruke sosiale medier aktivt for å skape et godt omdømme for virksomheten.

Ved ansettelse av ledere bør det derfor stilles høye krav til digital kompetanse (Lai, 2015). For ledere som allerede er ansatt er det viktig å opprettholde kunnskap om den digitale utviklingen. For å skaffe seg mer informasjon om utviklingen kan man ta videre utdanning, gå på kurs eller leie inn

konsulenter (Vold, 2016). Ledere som klarer å lede endringene og samtidig klarer å utnytte mulighetene digitalisering gir, vil bli gode ledere (Jensen, 2016).

2.3 Nye kundebehov

Kundene stiller stadig høyere krav til oppdaterte regnskaper, i tillegg skal de være tilgjengelige hvor som helst til alle tider på døgnet. Det forventes at regnskapet skal være oppdatert daglig, og dette vil føre til at regnskapsførerne sine arbeidsoppgaver stadig endrer seg (Ellefsen, 2016).

Sosiale medier som Facebook, LinkedIn og så videre gjør det enklere for bedrifter å komme i kontakt med kunder, leverandører og ansatte. Her kan man løse utfordringene med en gang og bygge relasjoner og lojalitet med kunden. Mobiltelefon og nettbrett gjør at man endrer måten å jobbe på, og man kan jobbe fra hvor man vil. De fleste kundesystemer er i dag flyttet inn på mobiltelefonen, og det er i dag utenkelig å ikke kunne tilby “skytjenester” (Skjelvan, 2015).

2.3.1 “Skytjenester”

Før trodde mange at skybaserte tjenester ikke egnet seg for lagring av sensitiv informasjon og kundedata. Nå har dette endret seg, og skytjenester er i dag det beste alternativet for bedrifter som ønsker lav risiko, lavere kostnader og høyere sikkerhet (Svinø, 2016).

De fleste regnskapsbedriftene har allerede tatt i bruk “skytjenester”. Med en skybasert løsning menes det et regnskapssystem som blir utført hos en ekstern leverandør som har sine egne servere som kunden kan koble seg opp til. Her kan kunden bruke enten PC, nettbrett eller en mobiltelefon for å koble seg opp til tjenesten. Skybaserte løsninger har ført til at regnskapsbedrifter og kundene bruker felles regnskapssystem og deler på arbeidsoppgavene. De nye kundebehovene vil føre til at regnskapsførerne mister deler av arbeidsoppgavene sine, men samtidig vil ønske om andre arbeidsoppgaver oppstå (Ellefsen, 2016).

De fleste av oss bruker skytjenester kanskje uten å være klar over det, for eksempel ved bruk av e-post, Facebook og bildelagring. Så lenge man har internett kan man enkelt hente det som er lagret i nettskyen (Moen, T., & Havstein, B., 2014, s. 159-160).

Det som er fordelen med skybaserte løsninger er at prisen er basert på det du faktisk bruker, ut i fra antall brukere, hvor mye man kan lagre eller antall transaksjoner. Dette gjør at det blir billigere for bedriftene å sette i gang med det nye systemet, i forhold til å betale en stor innkjøpssum. En annen fordel med skyløsninger er at regnskapsbedriften selv slipper å ha eget IT-system med servere. Når regnskapsbedriftene vil øke volumet av aktiviteter slipper de å vurdere om de skal kjøpe inn nye servere, de betaler bare litt ekstra for det de bruker.

Det er en sterk stigning på tidsbruken som brukes på forretningsmessige forhold på mobiltelefonen og på nettbrett. Regnskapsbedrifter og kundene krever derfor at løsningene er tilgjengelige når de har behov for det, også når de er på reise på mobile løsninger. En annen fordel med skybaserte tjenester er at det er enkelt for kunden å samarbeide med regnskapsbedriften. Her kan det være en viss fleksibilitet i hvem som gjør de enkelte arbeidsoppgavene ut i fra hva bedriften selv har tid til å gjøre.

Det som er ulempen med skyløsninger er kravet i bokføringsloven om oppbevaring av regnskapsmateriale i Norge eller et av de nordiske landene. Det er forventet at det skal bli lovendringer på dette området, men frem til da må regnskapsbedriften sikre at regnskapsmaterialet og oppdragsdokumentasjonen blir oppbevart i et land som lovverket godkjenner. Et annet problem med skyløsning er at det gir bedriftene mindre kontroll på dataene, da informasjonen ikke ligger på egen server. Hvis det skulle være ønske om å bytte systemleverandør kan dataene være "innlåst" i skysystemet uten mulighet for å flytte informasjonen. Det er derfor viktig med gode avtaler slik at man kan få ut dataene uten teknologiske utfordringer eller for store kostnader. Det jobbes for å løse disse hindringene (Ellefsen, 2016).

Morgendagens regnskapsførere vil kunne gi kundene sine råd og tips på et helt annet stadium enn i dag. Ved bruk av en skybasert løsning kan regnskapsføreren følge opp kunden fortløpende og

tilfredsstille kundebehovet (Riise, uten år).

2.3.2 Kunderådgivning

Regnskapsbyråer skal gi råd til kundene sine ved spørsmål som er relatert til regnskapet og annet som naturlig hører til regnskapsføringsoppdraget. Dette er blant annet analyser, driftsplanlegging, budsjettering samt skatte- og avgiftsspørsmål (Moen, T., & Havstein, B., 2014, s. 251).

Kundene blir mer og mer erfarne og interessen for rådgivning synker derfor. Kundene ønsker gode råd mens regnskapsbyråene helst vil selge sine egne tjenester. En som er ansatt i en virksomhet vil ikke være nøytral, og vil heller ikke si noe negativt om produkter fra egen virksomhet. Dette ville i så fall vært illojalt mot dens arbeidsgiver (Nordstrøm, 2015). En kunde som får rådgivning skal likevel ikke føle seg presset til å kjøpe produkter. Bransjen har etiske regler for god rådgivningsskikk og det er kundens interesser som skal være i fokus og alle råd skal basere seg på dette (Finans Norge, 2016).

I Norge har vi et par bedrifter som arbeider med “Ekte rådgivning”, som fungerer ved at man gir objektive og gode råd mot betaling. Dette er kompetente mennesker som gir en nøytral anbefaling ut fra et bredt utvalg av produkter som verken rådgiver eller dennes arbeidsgiver har noen økonomiske bindinger til (Nordstrøm, 2015).

Kunderådgivning kan i stor grad gjøres digitalt, ved bruk av videomøter, chat også videre. Dette er tidsbesparende og gjør det enklere for både rådgiveren og kunden (Bagn, 2015). Din neste rådgiver kan være en “robot”, dette selv om maskiner ikke kan erstatte menneskelig tankesett eller utøve skjønn. “Robotene” passer derfor ikke til å utføre alle oppgaver som en regnskapsbedrift utfører for sine kunder, og skal kun ta seg av de standardiserte arbeidsoppgavene. Det skal fortsatt tilbys vanlige kunderådgivere for de mest avanserte oppgavene (Finans Norge, 2016).

2.4 Lovverk

I dette kapitlet tar vi for oss lover og regler en regnskapsfører bør forholde seg til. I løpet av oppgaven blir det trukket frem forslag til ny lov.

2.4.1 Regnskapsførerloven

Regnskapsførerloven (Rfl.) som ble vedtatt i 1993 hadde som formål å gi næringslivet kompetente samarbeidspartnere gjennom regnskapsføreren (Volden & Enger, 2012, s. 22-28). Rfl. krever at enhver som operer i slik virksomhet må være autorisert. Regnskapsførerforskriften gir et mer detaljert bilde av pliktene enn selve loven. Loven regulerer derimot utøvelsen for en ekstern regnskapsfører, krav til regnskapsførerselskap og dokumentasjon av oppdraget (Regnskap Norge, 2017).

2.4.2 Regnskapsloven

Et regnskap er et informasjonssystem for innsamling, klassifisering og manipulering av økonomiske data for organisasjoner og enkeltpersoner (Kristoffersen, 2014, s. 18). Regnskap er et instrument for å avgjøre organisasjonens samlede formue, lønnsomhet og likviditet. For å sikre felles regler for utarbeiding av et regnskap har vi regnskapsloven (Rskl.). Loven ble innført den 17. juli 1998 og bygger på fem grunnleggende regnskapsprinsipper. Denne loven blir anvendt når foretak under norsk lovgivning skal utarbeide regnskap, noter og årsmelding. Krav til innhold, utforming og tidsfrister må bli ivaretatt hvert år når regnskapspliktige utarbeider årsberetning og årsregnskap (Ageras, uten år).

Små foretak

Regnskapsloven skiller mellom store og små foretak. Foretak som på balansedagen ikke faller inn under bestemmelsen for store foretak, men overskrider grensen for to av tre vilkår etter Rskl. § 1-6, følger bestemmelsene for små foretak.

- *Har mindre enn 35 millioner kroner i balansesum*
- *Har mindre enn 70 millioner kroner i salgsinntekt*
- *Har færre enn 50 årsverk*

Foretak som ikke innfrir kravene for små eller store foretak betegnes for øvrige foretak.

Regnskapspliktige som oppfyller kravene, står fritt mellom å bruke lovens hovedregler eller de forenklete regler som gjelder for små foretak. Små foretak er fritatt fra å utarbeide kontantstrømoppstilling og konsernregnskap. Grunnleggende krav som noter, årsberetning og grunnleggende regnskapsprinsipper er ifølge Rskl. §§ 7-35 til 7-45, også blitt forenklet (Kristoffersen, 2014, s. 94-95).

Regnskapspliktige som på balansedagen for regnskapsåret ikke tilfredsstillers vilkårene over, men som gjorde det på foregående års balansedag regnes likevel som små foretak. Dette betyr at:

- *Foretak som blir større skal være over grensen to år på rad, og blir i kategorien øvrige foretak fra og med det andre året.*
- *Foretak som blir mindre skal være under grensen to år på rad, og blir i kategorien små foretak fra og med det andre året.*

2.4.3 Næringsdrivende pålegges å bruke elektronisk faktura

Elektronisk handelsformat eller forkortelsen EHF er et felleseuropeisk fakturaformat, tilpasset til norske næringsdrivende for utsendelse av elektronisk faktura (Send Regning, uten år).

Elektronisk faktura er et begrep, som omhandler alt fra PDF-vedlegg i en mail til EHF-faktura. Fakturaen sendes og registreres direkte i mottakerens registreringssystem via en datafil (Hammernes, 2016). Man må her være registrert i ELMA, som er et adresseregisteret for EHF, for å kunne sende og motta regninger (Send Regning, uten år).

Fordelen med EHF-faktura er at regningen blir sendt direkte til mottakeren, som gjør at den når

raskere frem. Dette fører til at man frigjør mye ressurser og tid som kan nyttes på andre arbeidsoppgaver i bedriften. Det blir utført færre feil siden EHF-fakturaen leses automatisk. Dette resulterer også i at regnskapstallene blir oppdatert raskere (Drtuser, 2016).

Begrepet er vidt og statlige virksomheter krever at i løpet av 2017 til 2018 må alle næringsdrivende sende, motta og tilby kundene sine e-faktura (Risanger, 2016). Den moderne teknologien har lagt positive forutsetninger for brukerne. Dette har ført til at myndighetene også vurderer en lov som pålegger bruk av e-faktura mellom private næringsdrivende (Drtuser, 2016).

2.5 Regnskapsførerens rolle

2.5.1 Hva er en regnskapsfører?

En regnskapsfører er en kvalifisert person som utfører regnskapsfunksjoner som revisjon eller regnskapsanalyse. En regnskapsfører er ansvarlig for å rapportere økonomiske resultater, enten for en bedrift eller for en enkeltperson, i samsvar med finanstilsynets regler (Utdanning, 2017).

Det skiller mellom intern- og ekstern regnskapsfører. De interne regnskapsførerne er ansatt i virksomheten mens de eksterne regnskapsførerne ivaretar de lovbestemte kravene næringsdrivende er pålagt i lover og forskrifter. Begge har ofte en rekke administrative oppgaver som må gjøres innenfor virksomheten. Hovedoppgaven er som regel å holde orden, sørge for at dokumenter blir sendt inn til angitte tidsfrister, bokføre, fakturere, utbetale lønn, sortere, loggføre andre billag og sørge for at virksomheten ivaretar rapportering av økonomisk informasjon til skattemyndighetene og andre brukere (Moen & Havstein, 2014, s. 242 -243).

I en mindre bedrift kan regnskapsførerens rolle bestå av datainnsamling og føre regnskap ved å registrere pengeoverføringer i bedriften. Regelverk på områdene bokføring og regnskap har i de senere årene blitt mer komplisert. På grunn av dette velger ofte små foretak å benytte seg av tjenester fra eksterne regnskapsførere, da de ofte har behov for mer kunnskap og kapasitet til å ivareta disse oppgavene (Holden regnskap, 2017). I seg selv vil det å bruke ekstern regnskapsfører

være både økonomisk og lønnsomt. Hos større bedrifter benyttes regnskapsføreren som rådgiver eller finansiell tolk. Utøvelse av den eksterne regnskapsførervirksomheten er regulert av Regnskapsførerloven av 18.juni 1993 nr. 109 og regnskapsførerforskriften av 8.februar 1999 nr. 196 (Kristoffersen, 2014, s. 168 - 169).

2.5.2 Autorisert regnskapsfører

“Autorisert regnskapsfører er en betegnelse på regnskapsfører som har blitt godkjent av Finanstilsynet slik at man har rett til å utøve regnskapsførertjenester for andre. For å kunne søke om autorisasjon må man oppfylle kravene i regnskapsførerloven om utdanning og praksis, og forøvrig være økonomisk vederheftig” (Wikipedia, 2015).

En godkjent regnskapsfører kan bruke yrkesbetegnelsen autorisert regnskapsfører eller autorisert regnskapsførerselskap, jf. Rskl. § 1, tredje ledd. Formålet med loven var å bevare og sikre nødvendig faglig kvalitetsnivå hos regnskapsførerne og i tillegg sikre brukerne dens (Moen, T., & Havstein, B., 2014, s. 242).

Autoriserte regnskapsførere jobber til daglig med å føre regnskap enten for bedriften eller for eksterne kunder. Det foreligger et krav om at enhver person som påtar seg ansvaret skal være autorisert av Finanstilsynet jf. Rfl. §§ 1 og 2-1. Betegnelsen på “enhver” forekommer av autorisasjonsplikten og omfatter både fysiske og juridiske personer. Autoriserte regnskapsførere skal i henhold til Rfl. § 2 (2) utføre sine oppgaver i samsvar med lov og i tråd med god regnskapsførerskikk (Regnskapsførerloven, 1993).

2.5.3 Krav til autorisasjon

Å få en autorisasjon er et vilkår for å kunne påta seg et regnskapsføreroppdrag. For å oppnå denne autorisasjonen kreves det at søkeren til sammen har 180 studiepoeng i bachelorgraden økonomi og administrasjon eller annen høyere grad. Profileringsseminarene skatt, avgift og rettslære må samstemme med reglene vedtatt av Nasjonalt råd, jf. Regnskapsførerforskriften § 1-1. Krav til

autorisasjon for regnskapsførere følges av Rfl. samt tilhørende forskrift.

Fra 01.01.2014 ble det stilt krav om at minst ett år med praksis må bli fullført hos en autorisert regnskapsfører eller et autorisert regnskapsførerselskap, jf. Regnskapsførerforskriften § 1-2. Å kreve relevant praksis betyr å regnskapsføre etter bokføring- og regnskapslovgivning, utføre oppdragsgivers plikt samt utarbeide oppgaver og plikter i tråd med lover og forskrifter (Regnskapsførerforskriften, 1999). I henhold til Rfl. § 6 skal en autorisert regnskapsfører “ha ført en hederlig vandel”. Det forutsetter at det fremlegges ordinær politiattest ved søknad om autorisasjon (Regnskapsførerloven, 1993).

2.5.4 Etterutdanning

Det skjer stadig endringer i regelverket som en regnskapsfører bør kjenne til. En regnskapsfører må kontinuerlig holde seg informert og oppdatert til enhver tid. For å opprettholde autorisasjonen som regnskapsfører stilles det krav til etterutdanning (Kristoffersen, 2014, s.174).

Fra og med det fjerde året etter regnskapsføreren fikk sin autorisasjon plikter vedkommende å dokumentere minst 77 timer etterutdanning i løpet av de tre foregående kalenderårene. Dette gjelder uavhengig av om vedkommende praktiserer autorisasjonsplikten eller ikke. Nærmere krav til innhold og dokumentasjon forekommer i Rfl. § 5, jf. Regnskapsførerforskriften §§ 4-1 og 4-2. Kravet må bli oppfylt til enhver tid, hvis ikke risikerer personen tilbakekall av autorisasjonen. Regnskapsførere skal gjennomføre etterutdanningen ved å delta på etterutdanningskurs av profesjonelle arrangører og bestå en eksamen, jf. Regnskapsførerforskriften § 4-1(2).

En regnskapsfører som skifter yrket og ikke lenger vil følge etterutdanningskravet må gi beskjed til Kredittilsynet, og man slettes da fra Regnskapsførerregisteret. Hvis man senere ønsker autorisasjonen tilbake, må man sende ny autorisasjonssøknad og oppfylle kravene til enhver tid (Finanstilsynet, 2009).

Regnskapsføreren må ved dokumentasjon eller kursbevis kunne vise til hvordan

etterutdanningskravet er oppfylt, jf. Regnskapsførerforskriften § 4-2. Fra og med det fjerde året etter at regnskapsfører fikk sin autorisasjon må oppfylling av kravet kunne dokumenteres. Denne dokumentasjonen må oppbevares i minst ti år (Regnskapsførerforskriften, 1999). Det er ikke satt krav til antall timer etterutdanning per år, men etterutdanningen bør tas løpende. Det er regnskapsføreren selv sitt ansvar å sørge for å være tilstrekkelig oppdatert i yrket og de oppgavene man tar på seg (Finanstilsynet, 2009).

2.5.5 Tilbakekall av autorisasjon

Tilbakekalling av autorisasjon følger i samsvar med reglene i Rfl. § 7-1, jf. § 4. Finanstilsynet skal gjøre krav på autorisasjonen hvis det foreligger vesentlige mangler og regnskapsføreren ikke lenger oppfyller vilkårene. Autorisasjonen kan imidlertid bli kalt tilbake hvis regnskapsføreren anses som skyldig i en straffbar handling som bidrar til at tilliten svekkes, eller grovt eller gjentatte ganger handlet i strid etter Rfl. § 7. Dersom anklagen i senere tid blir sett på som feil vurdert kan regnskapsføreren få godkjenningen tilbake (Moen & Havstein, 2014, s. 243).

2.5.6 Utviklingen av regnskapsføreryrket

Det har ofte blitt trukket frem at regnskapsførere er en yrkesgruppe som kommer til å forsvinne i fremtiden, dette fordi digitalisering og “roboter” overtar de tradisjonelle arbeidsoppgavene. Christine Lundberg Larsen, leder i Regnskap Norge, er likevel ikke bekymret for dette. Hun mener at det bare vil bli tvunget frem mer utfordrende jobber grunnet den digitale utviklingen. Videre forteller hun at man selv kan være med på å påvirke sin egen fremtid, da teknologiske løsninger ikke oppstår av seg selv (Lem, 2017). SSB sin undersøkelse, vedlegg 2, bekrefter at det har vært en økning av regnskapsførere siden 2012 til i dag. Bare det siste året, fra 2015 til 2016, har regnskapsføreryrket økt med 4000 personer (Statistisk sentralbyrå, 2017).

Modellen i vedlegg 2 viser at revisorene siden 2015 har hatt en nedgang på ca. 4000 sysselsatte (Statistisk sentralbyrå, 2017). Larsen forklarer at årsaken skyldes fjerning av revisjonsplikten for små aksjeselskap i 2011. Denne lovendringen førte ikke bare til besparing for bedriftene, men også

oppretholdelse av den samme regnskapskvaliteten. Revisorene sin oppgave har i utgangspunktet vært å utføre regnskapsavslutning og utarbeide ligningspapir (Lem, 2017). Arbeidsoppgavene vil mest trolig bli utført av selskapets regnskapsfører som da vil kreve økt honorar (Kobro, 2012).

I vedlegg 3 viser det at det bare har vært 0,6 prosent økning av autoriserte regnskapsførere siden 2011 til i dag. Det siste året har det vært en nedgang på hele 365 autoriserte regnskapsførere (Finanstilsynet, 2017), og 77 av disse fikk tilbakekalt autorisasjonen i 2016 viser Finanstilsynets årsrapport (Økonomiforbundet, 2017). Vi finner ikke teoretisk svar på hva som skyldes denne nedgangen, men vi antyder at det kan skyldes at det nå brukes betydelig mindre tid på manuelle oppgaver, da mye går elektronisk. Arbeidsoppgavene har endret seg til å drive mer med teknologi og kunderådgivning (Lem, 2017). Årsaken til nedgangen i yrket kan være at kundene blir mer og mer erfarne og interessen for rådgivning synker derfor (Nordstrøm, 2015).

3. Metode

I dette kapitlet skal vi gi en grundig beskrivelse av metodene vi har benyttet. Vi vil deretter argumentere for hvordan metoden kan hjelpe oss med undersøkelsen vår på best mulig måte. Det er svært viktig at metoden er riktig for å sikre et tilstrekkelig fagnivå. Feil bruk av metoden kan føre til ugyldige resultater.

3.1 Hva er metode?

Metode kommer fra det greske ordet *Methodos* og er en fremgangsmåte, et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Målet er å samle inn empiri, analysere og tolke data for en analysering som senere vil bli brukt til å “avdekke” virkeligheten (Høgskolen i Østfold, uten år, s. 5).

3.2 Primær og sekundærdata

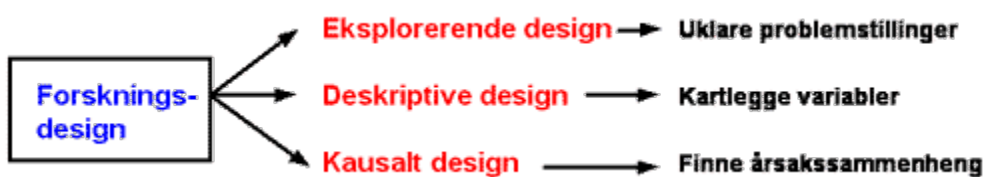
Primærdata er opplysninger som blir samlet inn for første gang fra mennesker. Her blir informasjonen hentet direkte fra kilden. Primærdata brukes for å besvare våre egne undersøkelsesspørsmål og problemstilling. For å innhente primærdata brukes det to metoder: Enten kan man observere atferden eller kommunisere direkte med kilden. Vi har i denne oppgaven benyttet oss av primærdata i form av å intervju fire regnskapsførere i Sogndal.

Etter primærdata er valgt og bestemt kan vi innhente *sekundærdata*. Her samler ikke forskeren inn informasjonen direkte fra kilden, men baserer seg på hva andre har samlet inn fra før. En ulempe her er at informasjonen ofte er samlet inn for et annet formål enn det forskeren ønsker å fremstille. Sekundærdata brukes når man skal studere historie som har hendt langt bak i tid, og vi har benyttet oss av det i form av litteratursøk og lærebøker.

Det mest ideelle er å bruke både primær- og sekundærdata. Hvis vi bruker flere ulike data kan disse brukes til å kontrollere hverandre (Jacobsen, 2015).

3.3 Valg av forskningsdesign

Forskningsdesign er forskerens plan eller skisse for “all” undersøkning. Forskningsdesignet skal representere en detaljert plan for hvordan vi ønsker å nå operasjonaliseringen, i henhold til strukturering, datainnsamling og metode. Design er et viktig redskap, og er avgjørende når man ønsker å få et riktig svar på problemstillingen og de forskjellige hypotesene (Johannessen, Kristoffersen & Tuft, 2004, s. 73).

Forskningsdesign kan deles inn i tre forskjellige hovedkategorier, som følger; eksplorerende (utforskende), deskriptiv (beskrivende) og kausale (forklarende). Hvordan problemstillingen er formulert har mye å si for hvilket design som bør velges. Vår hensikt med studien er å beskrive og finne sammenhengen mellom to variabler, som gjør at dette kan ses som et deskriptivt undersøkelsesopplegg (Johannessen et al., 2004, s. 59 & 288).

Det deskriptive undersøkelsesopplegget gir rom for spørsmål som hva, hvilke, hvordan, hvem og hvorfor. Da har man gjerne klare hypoteser på forhånd om hvordan slike sammenhenger er koblet opp mot hverandre, i motsetning til det eksplorerende hvor størrelsen skal tallfestes (Sander, 2016).

For å underbygge valg av design kan vi se på oppgavens problemstilling: *Regnskapsføreryrket er i endring grunnet digitalisering. Hvilke konsekvenser har dette for bransjen?* Her står vi overfor et deskriptivt design, da problemstillinger som inneholder “*hvilke*” krever et deskriptivt design. Vi har derfor valgt å benytte oss av det deskriptive forskningsdesignet i dette studiet.

3.4 Casestudie

En casestudie er en inngående studie av en eller noen få undersøkelsesenheter. Vi kan ha mange forskjellige enheter og de kan avgrenses både i tid og rom. Avgrensningen kan gjøres ved å studere enkeltindivider eller en gruppe av individer. Vi skiller her mellom studier av enkeltcase og sammenlignende casestudier.

Enkeltcase, også kalt enkeltkasus er en studie av en hendelse eller et individ som studeres. Slike strategier er begrenset i tid og rom. Enkeltcase studie egner seg til å utvikle ny forståelse, og gir dermed mulighet for å fremme nye hypoteser og teorier. Det er vanskelig å generalisere funn ut over casen.

Komparativ forskning, også kalt sammenlignende casestudier, er et vidt begrep. Slike caser har som formål å etablere likheter, variasjoner og assosiasjoner mellom fenomener. Her får vi informasjon om en situasjon i fra en eller flere avgrensede områder, både i tid og rom. Muligheten for å generalisere til andre caser er større desto flere caser vi har (Jacobsen, 2015).

Under leting etter informasjon har vi valgt å ta i bruk komparativt design. Vi anser det naturlig å inkludere et fåtall analyseenheter – med mer fokus på å gå i dybden enn i bredden. Vi ser det også hensiktsmessig å benytte oss av et slikt design ettersom de forskjellige aktørene antas å ha forskjellig formening og oppfatninger av fenomenet. Ved hjelp av et komparativt design kan vi undersøke likheter og forskjeller mellom aktørens oppfatninger gjennom intervju eller observasjoner. Vi bruker her fire undersøkelsesenheter til å belyse fenomenet. Dette er fire regnskapsførere fra bedrifter som er lokalisert i Sogndal.

Det er et viktig moment å sørge for at instrumentet som blir benyttet, er likt overfor alle aktørene som blir spurt, slik at man er i stand til å få en så lik sammenlikning av dataene som mulig. Dette er nettopp fordi alle informantene skal ha mulighet til å svare på de samme spørsmålene. Vi har valgt å benytte oss av dybdeintervju som datainnsamlingsmetode, og hvert intervjuobjekt får da det samme utgangspunktet (Jacobsen, 2015).

3.5 Valg av forskningsmetode

Kvalitativ og kvantitativ metode er to forskjellige måter å samle inn informasjon på. I en kvalitativ undersøkelse blir data samlet inn som ord, og består av relativt få enheter. Denne metoden går i dybden på temaet, og blir brukt når vi har lite kunnskap om fenomenet vi skal studere. Kvalitativ metode kan være intervju, observasjon eller videoopptak.

I kvantitative undersøkelser blir data samlet inn som tall, og består av mange enheter. Denne metoden blir brukt når man har god kunnskap om fenomenet vi skal studere, og vil vite litt om mange enheter. Her vil forskeren standardisere spørsmålene, og “tvinge” enhetene til å svare ved bruk av forhåndsvalte svaralternativer. Kvantitativ metode kan være intervju, e-post skjema eller postutsendt skjema.

Det er ikke slik at den ene metoden er bedre enn den andre. Begge metodene skal samle inn empiri. En god undersøker behersker begge metodene og benytter seg av den som er best egnet til å belyse den angitte problemstillingen (Jacobsen, 2015).

Metodetriangulering kan være en kombinasjon av kvalitativ og kvantitativ metode. Metoden innebærer at forskeren under feltarbeid bruker mer enn en metode eller datakilde, for eksempel både observasjon og intervju av et sosialt fenomen. Triangulering av metoder kan øke troverdigheten ved at samme problemstilling blir belyst fra ulike innfallsvinkler (Johannessen et al., 2004, s. 228).

Vi har valgt å bruke kvalitativ metode, og mer spesifikt dybdeintervju. Grunnen til dette er at vi ønsker mye informasjon fra få enheter, og ønsker å komme i dybden på temaet. Fordelen med dybdeintervju er at man kan stille tilleggsspørsmål om ikke svaret er fullstendig eller mangler viktig informasjon. Vi har valgt å stille forholdsvis åpne spørsmål for å komme frem til hva intervjuobjektet mener er viktig. På forhånd bestemte vi oss for hvilket tema vi skulle konsentrere oss om i intervjuet, og dette blir kalt pre-strukturering. Her blir ikke intervjuobjektet “tvunget” til å svare det ene eller det andre, men kan fritt bestemme svaret selv.

Intervjuet ble tatt opp ved bruk av en mobiltelefon, dette for at vi skulle få med alt intervjuobjektet

fortalte. Vi kunne da enkelt gå tilbake i opptakene og sjekke om vi hadde fått med oss det viktigste, og vurdere om informasjonen var relevant for vår oppgave.

3.5.1 Utvalg

Å bestemme seg for et utvalg av respondenter er tett knyttet til problemstillingen. Det er formålet med undersøkelsen som bestemmer hvem vi bør intervju. Utvalget av enheter vil bestemme hvilken informasjon vi får inn, og det er derfor viktig å velge de som gir den mest interessante informasjonen.

Dybdeintervju er svært tids- og kostnadskrevende og vi kan derfor ikke intervju så mange personer. Et intervju kan fort ta en til to timer. De dataene vi får inn er detaljerte og det er vanskelig å analysere for store mengder med informasjon på en fornuftig måte. Det er ikke enkelt å vite hvor mange man skal intervju, men man kan slutte å utvide antallet respondenter når man oppnår en metning av informasjon. Man slutter altså å hente inn informasjon når den kunnskapen man får ved å foreta et nytt intervju ikke gir noen nye opplysninger (Jacobsen, 2015).

Vi har bestemt oss for å intervju fire regnskapsførere fra forskjellige regnskapskontorer i Sogndal. Grunnen til at vi kun valgte et utvalg i Sogndal er på grunn av at vi har begrenset med tid og penger. Utvalgsriteriet her har da vært et tilfeldig utvalg fra regnskapsbedrifter i Sogndal. Et tilfeldig utvalg går ut på at vi skrev ned de ulike regnskapsbedrifter i Sogndal, for deretter å trekke tilfeldig ut fire bedrifter fra listen. Det var bedriftene selv som bestemte hvem som skulle bli intervjuet. Vi valgte tilfeldig utvalg fordi vi hadde et ønske om å kunne dekke et bredt spekter og synspunkter. Tilfeldig utvalg er også det nærmeste vi kommer til generalisering av funnene i en kvalitativ undersøkelse.

3.5.2 Forholdet mellom empiri og teori

Den kvalitative forskningsmetoden kan videre deles opp etter hvordan man trekker slutninger, da vi i forskningen referer til induktiv og deduktiv tilnærming. En deduktiv tilnærming betyr at man går fra teori for så å knytte funn mot teoretiske antakelser. Dette krever at forskeren har klare forkunnskaper på området før man setter seg noen forventninger om hvordan virkeligheten ser ut. Dernest går ut og ser om antagelsene samstemmer med virkeligheten.

Den induktive tilnærmingen sier at man forsøker å måle virkeligheten uten å ha lagd hypoteser på forhånd. Forskeren samler inn all informasjon og systematiserer funnet med så åpent sinn som mulig. Målet her er at man ikke skal utelukke viktig informasjon. Ut ifra en slik tilnærming dannes det et bilde om hvordan virkeligheten ser ut.

Utgangspunktet er at det ikke er mulig å være rent induktiv eller deduktiv, da det blir betraktet som to ytterpunkter på en skala. Det er umulig å bare forholde seg til teori, da informasjonen en gang har kommet fra empiri og observasjoner. Samtidig er det ikke mulig å gå ut i verden helt uten formeninger og “før-dommer”. En kombinasjon av disse metodene kalles abduksjon. Denne metoden veksler kontinuerlig mellom teori og empiri der ingen har et fortrinn (Jacobsen, 2015).

I starten av studiet leste vi oss opp på teori samt tidligere forskning relatert til digitalisering, og så på hvilke konsekvenser dette hadde for regnskapsføreryrket. Det finnes en del teori relatert til digitalisering, men også ulike formeninger. På bakgrunn av teori og diskusjoner gjorde vi oss en del formeninger om ulike måter å forstå teorien på, noe som kan påvirke analysen av studiet.

Forskningen vår vil helle mer mot den deduktive metoden.

3.5.3 Analyse av data

Vi satt igjen med mye notater og flere timer med innspilte lydbånd når vi var ferdig med dybdeintervjuene. Selv om hensikten med den kvalitative metoden er å få mange perspektiver og synspunkter måtte vi redusere og systematisere informasjonen for at vi ikke skulle drukne i opplysninger.

Analyse av datamaterialet vil dreie seg om fire ting. Det første som blir gjort er å renskrive intervjuene og lydopptakene, og få en oversikt over den innsamlede informasjonen. Det andre som blir gjort er å utforske innholdet i dataene, altså lete etter forhold som “trer frem fra” dataene. Deretter systematiserer og kategoriserer vi informasjonen slik at vi får bort unødvendig informasjonen og fremhever det viktige. Til slutt slår vi sammen innholdet og ser på sammenhenger mellom ulike kategorier, om hendelsene henger sammen og om de påvirker hverandre. Uansett type datainnsamling vil det være viktig å overholde konfidensialitet, informert samtykke og ivaretagelse av forskningsobjektene integritet (Jacobsen, 2015).

3.6 Reliabilitet og validitet

En undersøkelse er en metode for å samle inn empiri og bør tilfredsstillende to krav; den bør være pålitelig (reliabel) og gyldig (valid).

Når en undersøkelse skal utføres er det en god del svakheter som kan forekomme. For å sikre kvaliteten på forskningen vår, har vi foretatt noen grep for å gjøre granskningen så grundig og troverdig som mulig. Ved å sikre validitet og reliabilitet i forskningen vår, minsker sjansen for feiltolkning, mangler og småfeil.

Med pålitelighet mener man at undersøkelsen må være til å stole på. Her må man se om resultatet har blitt påvirket av trekk under selve undersøkelsen. Her kan intervjuobjektet for eksempel bli påvirket av undersøkeren ut ifra hvordan man ser ut, snakker, bruker kroppsspråk osv. En annen trussel mot påliteligheten kan være at forskeren i analysefasen har slurvet, mistolket eller ikke fått med all relevant informasjon.

Gyldighet derimot går ut på at den informasjonen vi har samlet inn gir svar på de spørsmålene vi har stilt. Man skiller her mellom *intern-* og *ekstern gyldighet*. Intern gyldighet går ut på om informasjonen gir et riktig bilde og stemmer overens med kildene. Man må se om vi har fått inn de riktige intervjuobjektene som kan gi en sann beskrivelse av virkeligheten. Deretter må forskeren

tolke dataene uten å blande inn sine egne meninger. For å sjekke den interne gyldigheten kan man se på om resultatene stemmer overens med annen forskning. Hvis man har kommet frem til det samme resultatet som en eller flere undersøkelser, kan man si at gyldigheten har blitt styrket (Jacobsen, 2015).

Det som styrker den interne gyldigheten i vår undersøkelse er at vi får frem hva den enkelte personen mener om temaet siden vi stiller åpne spørsmål. Vi påvirker derfor ikke hva intervjuobjektet svarer på de enkelte spørsmål. På den andre siden kan den interne gyldigheten svekkes ved at intervjuobjektet smører litt ekstra på hvor langt de er kommet i den digitale utviklingen. Respondenten kan her fremstå på en offensiv måte slik at det fremstår som at de er kommet lengre i utviklingen enn de egentlig er. Vi kan aldri være helt sikre på at de gir en sann beskrivelse av virkeligheten.

Ekstern gyldighet går ut på at de resultatene man kommer frem til på et gitt tidspunkt, er gyldig også i andre sammenhenger. Her er det viktig å få med så mange intervjuobjekter som mulig og velge et utvalg som er representativt for flere enheter. Dette er viktig da det gir større sannsynlighet for at man kan generalisere funnene (Jacobsen, 2015).

Vi kan ikke være sikre på at resultatet vi kommer frem til er gyldig også i andre sammenhenger. Funnene kan ikke generaliseres til andre enn de vi faktisk har undersøkt. Grunnen til dette er at vi kun har undersøkt fire respondenter i Sogndal, og kan derfor ikke forvente at en tilfeldig regnskapsbedrift i en større by ville kommet frem til det samme resultatet som vi.

4. Empiri

I dette kapitlet presenterer vi all innhentet datamateriale, for å kunne trekke det opp mot studiens problemstilling. I forbindelse med intervjuet avtalte vi på forhånd at anonymiteten skal være ivaretatt. Av den grunn velger vi å dele opp virksomhetene etter bedrift 1 til 4. Bakgrunn og formål til undersøkelsen ligger som vedlegg 4.

I løpet av intervjuet hadde hver av bedriftene interessante formeninger om temaet. Faktorer som årlig omsetning, antall ansatte og hvor langt bedriften har kommet i utviklingen, har mye å si for hva en bedrift svarer. Vi valgte å gjenspeile svarene fra hver av intervjuobjektet som en empiri, som følge av den store innvirkningen empirien har for drøftingen.

1) Hva slags stilling har du og hvor lenge har du jobbet?

Bedrift 1: Han er utdannet som siviløkonom. Har hatt ulike stillinger siden 2002, som regnskapssjef, økonomisjef og jobbet som revisor. Har i år startet å jobbe som regnskapsfører og er daglig leder i Sogndal.

Bedrift 2: Intervjuobjektet er utdannet som siviløkonom fra NHH (Norges handelshøyskole). Han er daglig leder for to regnskapsbedrifter i Norge og har utøvet yrket i 21 år.

Bedrift 3: Respondenten startet å jobbe som kontorleder i Sogndal i 2009. Han er utdannet som økonom fra Høgskulen på Vestlandet, og har blant annet studert et år på BI. Tilsammen har kontorlederen gått 4 år på høyskole.

Bedrift 4: Han er avdelingsleder og har utøvd yrket i over 20 år, men ikke alle årene som leder. Avdelingslederen har studert økonomi, og spesialisert seg innenfor administrasjon og IKT.

2) Hva er dine arbeidsoppgaver, og har de forandret seg de siste årene?

Bedrift 1: Arbeidsoppgave hans går ut på å føre regnskap for en rekke kunder, og bistår de med skatt og andre spørsmål som de har i forhold til sine selskap og sin privatøkonomi. Han føler ikke arbeidsoppgavene har forandret seg de siste årene, men at det heller har vært endringer i regelverket.

Bedrift 2: De mest sentrale arbeidsoppgavene hans er å ta kontakt med kunder, ordne med autorisasjon av regnskap, personal, årsoppgjør, bistand og rådgivning til kunder. I denne bedriften har ikke arbeidsoppgavene hans forandret seg så mye, men det er tatt i bruk elektronisk dokumentflyt. På den måten kan han gå inn å se på bilag der han har begrenset med ressurser, slik at han oppnår god kontroll på virksomheten.

Bedrift 3: Arbeidsoppgavene hans går ut på å utføre kundekontakt, personalansvar for de ansatte, fakturering, årsoppgjør og være kunderådgiver. Arbeidet har forandret seg fra kundene kom inn en gang per andre måned med moms og bilagspermer til at disse opplysningene ligger på nettsiden Altinn. E-post er også noe som er blitt tatt mer og mer i bruk. De har fått andre arbeidsoppgaver etter at de valgte bort revisjonsplikten, og de er selv de siste som kontrollerer regnskapet før de sender det inn.

Før brukte de mer tid på å føre regnskap, men etter den digitale utviklingen har de mer tid til å gjøre andre arbeidsoppgaver som å lage rapporter og ta over tjenester som revisorene hadde tidligere. De bruker altså mindre tid på bokføring, og det blir i hovedsak kun gjort kontroller.

Bedrift 4: Alt som har med personal, kunderelasjon og rådgivning er hans hovedoppgaver. På denne tiden av året er det en del årsoppgjør som må gjøres, noe som tar vesentlig lang tid. *“I løpet av de siste årene har hovedoppgavene mine forandret seg, da i form av at det er blitt mer automatikk, rådgivning samt mer scanning og mindre prosessarbeid.”* Bedriften kan nå gjøre andre ting for kundene som blant annet søke om UDI i form av utenlandsk arbeidskraft, eller skrive

ansettelsesavtaler.

3) Hva slags form for digitalisering bruker bedriften deres?

Bedrift 1: De har kunder som er helt elektronisk, kunder som foretrekker papirbilag, og så har de noen som er i overgangsfasen til helelektroniske. De bokfører bilagene selv, og har ikke noen scanningsystem som posterer det automatisk. *“Ca. tjue prosent av våre kunder er elektroniske, men vi ønsker at dette skal øke.”*

Bedrift 2: I denne bedriften benytter de dataprogrammet Visma. Dette programmet effektiviserer prosesser og gjør lagring av informasjon enklere. Videre forteller intervjuobjektet at de og er postmottak for noen kunder. Filer blir importert rett inn på EHF, der alt blir automatisk bokført. Uavhengig om de har elektronisk dokumentflyt, bokfører og periodeavslutter de for kunder, selv om dette blir gjort mindre og mindre. Fremdeles så føler bedriften at de selv ikke utnytter digitaliseringen godt nok, og det er definitivt et forbedringspotensial.

Bedrift 3: De holder fortsatt på med periodeavslutning selv om de får mesteparten av utgående og inngående faktura elektronisk. Bankgebyr kommer ikke digitalt, så de fører fortsatt og har bilagspermer. Disse permene har minket betraktelig, og de fleste billag kommer nå elektronisk. De kan nå hente bankavstemming direkte i nettbanken og importere det rett inn i avstemmingssystemet som de bruker. På denne måten kan de lett se om det er noen billag de har glemt å føre.

Omtrent åtti prosent av deres kunder er nå elektroniske, dette fordi de var tidlig ute med å tilby denne tjenesten. De har utnyttet de hjelpemidlene som de har i forhold til digitalisering, og dette har hjulpet dem til å være konkurransedyktige. De satser på å være med i den digitale utviklingen videre og tilby disse tilbudene til kundene raskest mulig.

Bedrift 4: Bedriften har som mål å ta i bruk digitalisering til det fulleste. De har selv utviklede programmer som de selger ut til kunder. Bedriften kan gjennom E-flow innhente informasjon fra kunden, som da sendes inn til deres skjerm direkte. Programmet er da ferdig designet og tilpasset

deres regnskapsprogram. Dette er en av tingene som daglig lederen mente tok lang tid før, noe som nå kan bli gjort med et tastetrykk. Når det kommer gjennomsyn av inngående faktura, benytter bedriften utenlandske forhandlere. Prosessen er low-cost og sparsomt. Forhandlerne validerer den maskinelle tolken, mens bedriften i Norge er inne som en kontrollør.

4) Hva synes kundene deres om digitalisering?

Bedrift 1: Noen kunder er opptatt av digitalisering og at det skal være moderne, mens andre ønsker å ha det slik de alltid har hatt det, på papir.

Bedrift 2: Det varierer. Nesten alle kundene som er unge og de som er nye ønsker å utnytte digitaliseringen fullt ut. De som er eldre derimot er ikke helt på hugget, så alder er en viktig faktor. Ettersom digitaliseringen pågår, har kundene fått nye behov. Det ene nye behovet er så klart digitalisering, men det har også ført til at flere ønsker å bruke tiden til regnskapsføreren på annet arbeid, altså innblandet i mer styrearbeid.

Bedrift 3: Det var mange av kundene som i starten var skeptisk til å gi slipp på nettbanken, da bedriften skulle betale alle regningene for kunden. I etterkant har kundene funnet ut at det var lønnsomt, de stoler mye mer på bedriften, og det er ingen som vil gå tilbake til å betale selv. *“Vi var nødt til å være tidlig ute ved å ta i bruk de hjelpemidlene vi har og tilby dem til kunden. Dette krevde at fra starten av, måtte vi presse kunden for å prøve det ut”.*

Bedrift 4: Kundene føler de har tilgang på dataene sine mye mer enn før. Responsen om tjenestene har vært gode, slik at de aller fleste ville aldri gått tilbake til de gamle løsningene. Kundene ser de kan erstatte tiden sin og ser det mer praktisk å logge inn og få tilgang til rapporter og bilagene sine over nett. På en annen måte så er det fortsatt noen som er skeptisk. Bedriften understreker at arbeidet kan bli gjort manuelt, men det vil kreve mer tid, mindre fleksibilitet, det vil bli dyrere og kundene vil ende opp med å få en dårligere løsning. Han legger tilslutt til at de fleste kundene ser positivt på denne utviklingen.

5) Tror du utviklingen av digitalisering vil bidra til rebemanning?

Bedrift 1: Denne bedriften tror ikke dette vil påvirke dem, da de bare er to regnskapsførere som er ansatt. Dette vil nok påvirkes mer på større regnskapskontor, for å få til mer effektivisering.

Bedrift 2: Ja, utviklingen vil fort føre til rebemanning. Senere vil det være behov for folk som forstår og kan det digitale skiftet. Nyutdannede økonomer vil bli svært ettertraktet, ettersom de unge bruker ny teknologi i større grad enn de eldre. Utviklingen vil fort føre til mindre manuelt arbeid, slik som bokføring. Regnskapsarbeid vil forsvinne helt og bli erstattet med rådgivning, lønnsarbeid og egentlig være mer økonomimedarbeider. Annen kompetanse er derfor helt nødvendig.

Bedrift 3: De har gitt alle sine ansatte en god opplæring, så de tror ikke det vil være noen rebemanning av de ansatte i deres bedrift.

Bedrift 4: Digitaliseringen vil føre til rebemanning hevder avdelingslederen. Per i dag er bedriften ute etter en bestemt form for karakter og kompetanse. Sammenlignet med tidligere kunne man være fornøyd med å ha en innadvendt regnskapsfører, men denne jobben er nå borte. Derfor er de nødt til å ha personer som er villig til å ta steg uavhengig av utviklingen. Hva kundene interesserer seg for og hva vi kan tilby dem, bør være midtpunktet. *“Av den grunn kreves det mer proaktive medarbeidere som tør å snakke med kunden i den grad de etterspør noe. Dette krever tyngre kompetanse på IT, rådgivning og heller mindre ren regnskapskompetanse.”*

6) Hvor avgjørende er digitalisering for bedriftens konkurransekraft?

Bedrift 1: Digitalisering er viktig for å vinne nye kunder, og her skal de tilby løsninger og vise til system der alt kan gjøres elektronisk. Det er viktig å følge med på denne utviklingen. Antall oppdrag, omsetning og lønnsomhet tror han vil forholde seg noenlunde likt som i dag, da like

mange trenger regnskapsførere.

Bedrift 2: For bedriftens konkurransekraft er digitaliseringen alfa-omega. I fremtiden vil det bli flere kunder, mer omsetning og det vil bli mer lønnsomt.

Bedrift 3: Den prosessen som de tok i starten ved å følge med den digitale utviklingen for fullt, var nok høyst nødvendig. De valgte å være pågående mot kundene og få de til å arbeide elektronisk og lære de opp. De aller fleste var positiv til dette, og så at de ville spare mye tid. Siden de nå bruker mye mindre tid til hver kunde kan de ta flere oppdrag, som igjen øker omsetningen.

“Jeg tror at den prosessen vi tok for ett år siden, var smart gjort. Nå har vi superbrukere på alt av digitale verktøy sånn at om det kommer nye ting er de på det med en gang og sprer kunnskapen ut til de andre”.

Bedrift 4: Digitaliseringen er helt avgjørende. Flere funksjonaliteter vil bli automatisert, som vil resultere i tidsbesparelser. Om noen år blir det nødvendig å skaffe seg flere kunder for å kunne oppnå den samme lønnsomheten. I fremtiden kan man derfor ikke bare leve av regnskapsføring.

7) Dersom et regnskapskontor ikke klarer å følge utviklingen innenfor digitalisering, hva slags konsekvenser tror du dette ville fått for selskapet?

Bedrift 1: Intervjuobjektet tror at hvis ikke bedriften følger med på utviklingen vil de ikke vinne nye kunder. De klarer kanskje å opprettholde de man har, men tror ikke de klarer å vokse.

Bedrift 2: *“Da vil selskapet dø sakte men sikkert.”*

Bedrift 3: Denne bedriften har fått krav fra kunder om spesielle system som må oppfylles for at de skal velge deres regnskapsbedrift. De hadde ikke kunne utført slike oppdrag om de ikke hadde vært tidlig ute med den digitale utviklingen, og det var flere bedrifter her i Sogndal som ikke kunne

oppfylle slike krav. Hvis de ikke henger med i utviklingen vil det få konsekvenser, og de må nok da takke nei til attraktive tilbud de får. Det ryktes fort om bedriften ikke kan ta imot alle forespørsler, og bedriften får et dårlig rykte.

Bedrift 4: Å være i forkant med all digital utvikling er helt nødvendig. En konsekvens av å ikke følge med vil føre til slutten for enhver regnskapsbedrift.

8) Bruker dere skybaserte tjenester?

Bedrift 1: De har en portal på deres regnskapssystem der kunden kan finne rapporter, godkjenne faktura og kommentere på det de ønsker. Dette systemet har de tatt i bruk det siste året. Her kan kundene selv utføre de oppgavene de ønsker, og bestemme hvilke oppgaver regnskapsførerne skal bistå med. Intervjuobjektet tror at denne portalen senere vil få flere tjenester og kan kobles mot bankene. Det kan være en risiko ved å lagre informasjonen i “skyen”, men han påstår at risikoen nesten er mindre da det er en bra backup.

Bedrift 2: Det er god integrasjon mellom kunden og regnskapsbedriften. Tjenestene er veldig effektivt og velfungerende. For å understreke kan systemet være en sikkerhetsrisiko. Helt grunnleggende data om virksomheten og om kundene er lagret gjennom et skyprogram. Hvem som har tilgang og hva som skal til før det kanskje blir slettet, vet vi ingenting om. De benytter skyprogrammet gjennom en leverandør, men om de går konkurs, får de kanskje ikke tak i regnskapet mer.

Bedrift 3: De har en del kunder som bruker skybaserte tjenester på sin utfakturering. Informasjonen kommer da rett inn i systemet deres.

Bedrift 4: *“Virksomheten utvikler stadig nye systemer som er nettbaserte. Systemet blir benyttet både av kunder og av bedriften.”*

9) Trengs det strengere kompetansekrav for å følge utviklingen av digitalisering?

Bedrift 1: Det bør stilles høyere krav til IT-kompetansen for regnskapsfører, i form av systemer, backupløsninger og å være datakyndig. *“For effektiviteten sin skyld, så trengs det at en er god på data. Jeg mener derfor kompetansekravene bør forbedres.”*

Bedrift 2: Digitalisering er et verktøy, så etter en stund vil det fungere av seg selv. Derfor trengs det nødvendigvis ikke å bli satt strengere krav.

Bedrift 3: Intervjuobjektet synes ikke det bør være mer krav siden man bare endrer måten man jobber på. Det er i tilfelle mer datakunnskap man trenger.

Bedrift 4: Utviklingen tilsier at vi må bli bedre på IT. Om et lovpålagt kompetansekrav bør bli satt som følge av dette, kan han ikke forestille seg. Autoriserte regnskapsførere er pålagt kurs, som i hans formening ivaretar ny lærdom.

10) Hva er din mening om etterutdanning?

Bedrift 1: Intervjuobjektet tror at praktisk erfaring er nyttig for å få autorisasjon. Likevel synes han det er litt for strenge krav om at ett av det praktiske årene må være fullført hos et regnskapskontor, man kan få like god kompetanse hos en vanlig bedrift. Etterutdanningen i form av kurs synes han er et viktig krav.

Bedrift 2: *“Jeg synes kravene er for strenge. Kravene for etterutdanning bør stilles annerledes, de tar ikke omsyn til at regnskapsførerrollen er under omstilling.”* Bokføring blir mindre og mindre viktig, likevel så kreves det at en som ikke driver med bokføring skal lære å bokføre. Sammenlignet med digitalisering, som alle snakker om er så viktig. Det burde være mye større frihet for hvilke fag man kan velge.

Bedrift 3: Respondenten tror at 77 timer med kurs er mer enn nok, det blir mange kurs og mye kostnader for bedriften. De har mer ansvar nå enn før, spesielt uten revisor, derfor har de alltid noen som går over arbeidet deres for å kontrollere. Synes derfor at det bør være et krav til etterutdanning, men det kunne kanskje vært noen kurstimer innenfor digitalisering, og heller tatt bort noen timer fra de andre fagene.

Bedrift 4: Kravene er anvendt og tilpasset enhver autorisert regnskapsfører på en god måte. Det er viktig at autoriserte som håndterer økonomien må vite hva de faktisk driver på med. På den måten får de utelukket useriøse aktører. Det er en del ting å henge med på og man går aldri på et kurs uten å lære noe nytt. Kunnskap som har gått i *glemmeboken*, blir fort frisket opp igjen etter endt kurs.

11) I hvor stor grad vil du si virksomheten din har tilstrekkelig planer og strategier for utvikling av digitalisering?

Bedrift 1: De har fått kunder som er helelektroniske og som ønsker å være det. De har ikke så stor omstilling, men jobber nå mer gjennom PC enn tidligere.

Bedrift 2: Forholdet er bevisst og det er lagt til en strategi for å imøtekomme utviklingen på best måte. Strategien går i all hovedsak ut på at regnskapskontoret skal tilby ekspertise uavhengig om bedriften er nyetablert eller veletablert. Strategien har både noen fordeler og ulemper. Svakheterne vil være at bedriften ikke kan være på hugget fra starten. Den prosessen vil ta for mye ressurser. I stedet må bedriften overvåke og se hvor utviklingen går, for deretter å hoppe over på endringene når de oppstår.

Bedrift 3: Fra starten av har de fulgt den digitale utviklingen. De fikk også med seg noen kunder til å bli med på prøveordningen. *“Vi har fordelt ulik kunnskap rundt om på avdelingene. Slik at vi har superbrukere på alt og hvis det er noe de andre avdelingene lurer på (eksempel elektronisk dokumentbehandling) så vet de at de skal ringe til oss her på kontoret”.*

Bedrift 4: Virksomheten har lagt god nok strategi på hvordan de kan bli bedre per i dag og i fremtiden. En av de største omstillingene som er blitt gjort, er å gå fra manuell behandling av bilag, slik at flestparten skal ha tilgang til elektronisk løsning. Bedriften går fortsatt gjennom en omstilling fra å allokere produksjonstilnærmingen til rådgivning. Som et resultat av at ting er blitt mer elektronisk, endres måten ledig kapasitet blir benyttet. Kapasiteten blir gjerne fordelt rundt om kontorene i Norge hvis det er mye å gjøre den ene plassen. Bilagene lagres på en felles harddisk, slik at faksing og sending av for eksempel bilag mellom kontorer unngås.

12) Tror du “roboter” vil ta over flere arbeidsoppgaver, i så fall hvilken?

Bedrift 1: De vil få et system der roboter leser fakturaer for deg, kommer med bokføringsforslag, og slår inn KID nummer for deg. Man vil spare mye tid ved hjelp av roboter, men man må likevel kvalitetssikre og sjekke at alt er riktig.

Bedrift 2: *“Roboter vil bli gode verktøy. De vil ta over alle våre manuelle arbeidsoppgaver, men vårt arbeid vil ikke forsvinne av den grunn”.*

Bedrift 3: Tror ikke roboter vil være en trussel, men per dags dato legger de inn beløp, fører inn KID nummer og finner leverandørnummer. Det er fortsatt for mye feil med slike systemer, så man kan ikke la roboter jobbe uten at man kontrollerer de.

Bedrift 4: Programvarer vil ta over mange av de hverdagslige oppgavene. En videreføring av det bedriften gjør nå er at regnskapet blir automatisk bokført. Det eneste som trengs å gjøre er å observere, tolke regnskapet og ta en validering om regnskapet har blitt tolket riktig.

13) Hvordan kan du hjelpe bedriften til å være best rustet til å møte morgendagen?

Bedrift 1: Intervjuobjektet vil at flest mulig skal være elektroniske. Han tror at det er en fordel å ha alt digitalt, i forhold til backup og i forhold til å gå tilbake i billag. Man slipper her å lete i papirpermen, men kan gå i arkivet og finne det enklere. De må ha gode rutiner og systemer som møter de kravene som stilles for å være best mulig forberedt til den videre utviklingen.

Bedrift 2: Alt i alt handler det om å følge med. Man må være villig til å ta et digitalt løft, ha gode allierte og engasjerte ansatte som skjønner viktigheten av det digitale skiftet. De ser på digitalisering som et verktøy, der den gir enorme muligheter og er slettet ikke en trussel for intervjuobjektet og hans bedrift.

Bedrift 3: Målet deres er at de skal være en av de som er fremst på digitale løsninger i Sogndal. Bedriften deres skal være moderne og kunne tilby løsninger så fort det kommer ut på markedet. *“Ambisjoner som vi har her på avdelingen og i hele bransjen, er å være moderne, tilby løsninger og ta de i bruk slik at vi er forberedt på det”.*

Bedrift 4: Måler er helt klart at bedriften skal ta i bruk alle elektroniske hjelpemiddel som effektiviserer bedriften på best mulig måte. På den måten er det helt nødvendig at bedriften må omstilles.

5. Drøfting

I dette kapitlet tar vi for oss resultatene som fremkom i analysekapitlet, og drøfter de opp mot avgrensningene. Bedriftene som fremkom i empirien blir her omtalt som B1, B2, B3 og B4. Vi vil videre presentere potensielle fallgruver som en forsker kan gå i.

5.1 Teknologitviking

Vi ser her at det er stor forskjell på hvor langt hver av bedriftene har kommet i den teknologiske utviklingen. B1 ligger litt bak de andre bedriftene, da bare en liten del av kundene deres er elektroniske. Grunnen til dette er at det fortsatt er kunder som ønsker å ha det som før, på papir. De tre andre bedriftene har presset og oppfordret kundene mer til å prøve de digitale hjelpemidlene. Dette har resultert i at arbeidsoppgavene har blitt mer effektivisert. Kundene og regnskapsførerne kan da bruke tiden sin til andre viktige oppgaver. Alle bedriftene mener at digitalisering er en viktig konkurransekraft for å kunne vinne nye kunder.

Den digitale utviklingen vil føre til at kundene ikke lenger er villig å betale så mye for tjenester som bilagsføring lenger. Disse oppgavene må da gjøres raskere og på en billigere måte, EHF-faktura er mye brukt i B2, B3 og B4. Dette er elektronisk fakturering som fører til at bilagene blir postert automatisk. B1 derimot bokfører fortsatt og har ikke noen scanningsystem som posterer. Man kan likevel ikke stole blindt på den elektroniske faktureringen og man må derfor alltid kontrollere at det er riktig utført. B4 benytter utenlandske forhandlere som vurderer den maskinelle tolken, før bedriften selv går inn for å kontrollere.

Alle bedriftene er enig i at om man ikke klarer å følge den digitale utviklingen vil man tape kunder og tilslutt tape i konkurransen mot andre regnskapsbedrifter, og dø. I teoridelen går det frem at digitalisering er med på å redusere kostnader, øke kundetilfredsheten og til å redusere risikoen for feil (Skjelvan, 2015). Dette bekrefter at hvis vi ikke tar i bruk de digitale verktøyene vil vi bruke mer tid på de enkle arbeidsoppgavene. Arbeidet vil dermed ta lengre tid og samtidig blir dyrere.

5.2 Arbeidsoppgavene endrer seg

B1 og B2 synes ikke arbeidsoppgavene har forandret seg så mye som de to andre bedriftene, dette fordi de fortsatt har en del kunder som ikke er elektroniske enda. Dette er kunder som har valgt å oppbevare alt av regnskapene i bilagspermer, slik det var vanlig før. Disse bedriftene har derfor ikke satset like mye på elektroniske systemer som B3 og B4.

Alle intervjuobjektene var likevel enig i at arbeidsoppgavene er i endring grunnet den digitale utviklingen. Skybaserte tjenester er benyttet i alle bedriftene vi intervjuet. Dette er en relativt ny tjeneste, og her kan bedriftene gjøre mye av arbeidsoppgavene selv. Tjenesten er effektiv og gjør at informasjonen kommer rett inn i systemet til regnskapsførerne. Man må tjene inn igjen det tapte på andre arbeidsoppgaver, som i hovedsak blir kunderådgivning. Det kan være mange forskjellige oppgaver kundene ønsker rådgivning til, man må tilfredsstille det som kundene ønsker og er villig til å betale for.

Nye kundebehov oppstår som følge av den digitale utviklingen, det får vi også bekreftet teoretisk ved bruk av skytjenester (Ellefsen, 2016), (Moen, T., & Havstein, B., 2014, s. 159-160), og kunderådgivning (Finans Norge. 2016), (Moen, T., & Havstein, B., 2014, s. 251). Etter at de fleste regnskapsbedrifter har tatt i bruk skybaserte tjenester har det ført til at arbeidsoppgavene til regnskapsførerne endrer seg. Dette fordi kundene selv, og ikke minst automatikken gjør mye av arbeidsoppgavene som før var tildelt regnskapsførerne. Dette resulterer i at regnskapsførerne må utføre andre arbeidsoppgaver, da i form av rådgivning.

5.3 Nye kompetansebehov

Alle bedriftene er her enig i at det bør stilles strengere krav til IT-kompetanse, da i form av systemer, backupløsninger og å være datakyndig. B2 og B3 synes likevel at digitaliseringen er et verktøy, og at man derfor får den kompetansen man trenger underveis. Når man er autorisert regnskapsfører er man pålagt kurs, og dette mener B4 skal bidra til ny kompetanse.

Nye kompetansebehov blir bekreftet teoretisk ved at det er for få utdannede teknologiekspert

(Austlid, 2016), og at den digitale utviklingen fører til et kompetanseskift for ledelsen (Jensen, 2016), (Lai, 2015). Norge har for få personer med høyere utdanning innen IKT i forhold til andre nasjoner. Dette fører til at Norge ligger langt bak i den digitale utviklingen og har dårlig kompetanse på digitale arbeidsmetoder. For å klare å være med i den digitale revolusjonen er det derfor viktig å starte med å stille krav til digital kompetanse i alle lederstillinger, da det er de som påvirker og bestemmer hvordan de ansatte utfører arbeidsoppgavene.

5.4 Etterutdanning

Etterutdanningen for de autoriserte regnskapsførerne blir sett på som veldig viktig for alle bedriftene, dette fordi de må vite hva de faktisk driver på med. B2 og B3 synes at kravene til etterutdanningen skulle blitt stilt annerledes, da de ikke tar hensyn til at regnskapsførerrollen er under omstilling. Her burde man selv kunne velge hvilke fag man ville utført, da også kanskje noen timer innenfor digitalisering.

B3 synes det er nok med 77 timer med kurs, da dette blir mye kostnader for en bedrift. Likevel har man mer ansvar nå uten revisor, så timene med kurs blir helt nødvendig. Man lærer alltid noe nytt, og det som er glemt blir fort frisket opp igjen når man har kurs. Derfor mener B4 at det er viktig for å opprettholde kompetansen.

Teoretisk blir det bekreftet at en regnskapsfører må kontinuerlig holde seg informert og oppdatert til enhver tid, da det stadig skjer endringer i regelverket som man bør kjenne til. For å opprettholde autorisasjonen som regnskapsfører stilles det krav til etterutdanning (Kristoffersen, 2014, s.174).

5.5 Fremtidens digitalisering

B3 og B4 var med på den digitale utviklingen fra starten, og satset alt på dette. B2 derimot kan ikke bruke for mye ressurser, så de må overvåke og se hvor utviklingen går for deretter å hoppe over på det som skjer. B1 satser heller ikke så mye på den digitale utviklingen, da bare et par av kundene deres har blitt helelektroniske.

Den digitale revolusjonen vil føre til rebemanning mener B2 og B4. Det kreves mer proaktive medarbeidere som tørr å snakke med kundene i den grad de etterspør noe. Årsaken til rebemanning er også at det trengs mer kompetanse på IT, rådgivning og heller mindre ren regnskapskompetanse. B1 og B3 derimot, tror ikke den digitale utviklingen vil føre til rebemanning, da de er få ansatte og mener de har gitt de ansatte en god opplæring.

Bedriftene tror at hvis ikke virksomheten følger med på utviklingen vil man ikke vinne nye kunder, og selskapet vil dø sakte men sikkert. B3 forteller om en hendelse der de fikk krav fra kunder om spesielle systemer som måtte bli oppfylt for at deres regnskapsbedrift skulle bli valgt for oppdraget. Hadde ikke denne bedriften vært tidlig ute med den digitale utviklingen ville de ikke kunne utført slike type oppdrag. Det var flere bedrifter her i Sogndal som måtte avslå tilbudet da de ikke hadde de systemene som de krevde. Det ryktes fort om en bedrift ikke kan ta imot alle forespørsler, noe som er negativt for bedriftens omdømme.

Alle bedriftene er likevel enig i at “roboter” vil ta over flere arbeidsoppgaver. Det er likevel ingen som er bekymret for at “roboter” vil være en trussel for regnskapsførerrollen, heller et godt verktøy. “Roboter” vil arbeide slik at regnskapet blir automatisk bokført. Det eneste man trenger å gjøre er å observere, tolke regnskapet og ta en validering om regnskapet har blitt riktig tolket. B3 og B4 vil i fremtiden være fremst på digitale løsninger i Sogndal, og komme raskt ut med nye digitale tjenester. B1 og B2 satser ikke like mye på den digitale utviklingen, men synes det er viktig å være best mulig forberedt til den videre utviklingen da den gir enorme muligheter.

I teorien går det frem at det er viktig å spørre og tilby kundene det de ønsker for å kunne lykkes i regnskapsføreryrket, samtidig som systemer og kompetanse må være ivaretatt (24SevenOffice, 2016). Kundene stiller stadig strengere krav til digitale verktøy, dette fører til at det er nødvendig å følge med på den digitale utviklingen for å kunne være konkurransedyktige.

5.6 Ulike påvirkninger på undersøkelsen

Det er viktig å være klar over at noen aktører kan forsøke å svare usant og svarer ut fra det de tror forskerne vil høre (Jacobsen, 2010, s. 148). Av den grunn kan man aldri være helt sikre på at de gir

en sann beskrivelse av virkeligheten.

I vårt tilfelle intervjuet vi fire forskjellige regnskapsbedrifter i Sogndal. Mange av aktørene sa seg enig i det meste, men på forskjellig grunnlag. Av den grunn kan vi styrke antagelsen vår om at dette er et generelt trekk i bygden, men kan variere. Vi kan ikke være sikre på at resultatet vi kommer frem til er gyldig også i andre sammenhenger, da for eksempel i en større by. Funnene kan derfor ikke generaliseres til andre enn de vi faktisk har undersøkt.

Forskningen har vist at mennesker ofte endrer atferd etter omgivelsene de befinner seg i. Intervjuet ble derfor foretatt på arbeidsplassen til intervjuobjektet, fordi mennesker ofte føler seg tryggere på steder de er kjent samtidig som samtalen kan bli mer betryggende for den andre parten (Jacobsen, 2010, s. 156). Dette er gunstig ettersom det kreves mindre forflyttelse og planlegging av opphold. Ved å stille åpne spørsmål får man frem hva den enkelte personen mener om temaet, dette vil bidra til å styrke den interne gyldigheten i vår undersøkelse.

Et hinder som kan gi negative konsekvenser for intervjusituasjonen er støy, en telefon som ringer og forstyrrelse av kollegaer som går inn og ut av kontoret (Jacobsen, 2010, s. 156). Under to av fire intervju ringte telefonen til intervjuobjektet. Et spørsmål vil være om avbrytelsen førte til svekkelse av påliteligheten.

En annen svekkelse på påliteligheten kan forekomme om forskeren ikke får med all viktig informasjon fra analysen. Et hjelpemiddel som vi tok nytte av var båndopptak. Til hjelp skal apparatet gi en fullstendig gjengivelse av det som blir sagt av intervjuobjektene (Jacobsen, 2010, s. 157-158). Under intervjuet ble båndopptak brukt til å registrere all informasjon, samtidig som vi skrev ned alt som ble sagt. Dette bidrar til å styrke dataenes reliabilitet. For å understreke kan bruk av båndopptak skremme informantene, og svarene de gir kan bære preg av dette (Jacobsen, 2010, s. 148). Informantene ble informert i god tid om at båndopptak skulle benyttes, dette er noe vi mener var nødvendig for å sikre åpenhet og grundighet. Som en dobbeltsjekk ble alt som var sagt, finjustert og transkribert av oss begge. Dette er nødvendig for sikre at all informasjon blir tatt med, som igjen styrker reliabiliteten.

6. Avslutning

I dette kapitlet skal vi oppsummere undersøkelsens viktigste funn, for og så drøfte oss frem til en konklusjon. Konklusjonen trekker vi på grunnlag av funn og teori undersøkelsen har gitt. Avslutningsvis vil forslag til videre forskning gis.

6.1 Oppsummering og konklusjon

Vi har i denne prosjektgjennomføringen utført en undersøkelse hvor vi tar for oss ulike respondenters syn på den digitale utviklingen, hvilke konsekvenser den digitale revolusjonen har for bransjen og strategi til videre forskning. Vi vil nå svare på problemstillingen: ”Regnskapsføreryrket er i endring grunnet digitalisering. Hvilke konsekvenser har dette for bransjen?”.

For regnskapsføreryrket blir den digitale utviklingen sett på som både positivt og negativt. Man må være forberedt på å forandre virksomheten og dens oppgaver raskt og til enhver tid. Dette vil kreve tid og ressurser, spesielt om man ønsker å være tidlig ute slik at man får et konkurransefortrinn.

På den andre siden er det effektivt og tidsbesparende med digitale hjelpemidler. Dette gjør at regnskapsførerne kan bruke tiden sin til å utføre andre viktige oppgaver, som rådgivning i den grad kunden ønsker. Det kan også være en fordel å ha alt digitalt, da det er lettere å søke det opp i arkivet. Man slipper da å gå tilbake i papirpermen å lete.

Vi kan konkludere med at vi bare er i starten på den digitale utviklingen, og mye vil endre seg de neste årene. Det vil derfor lønne seg å satse på den digitale utviklingen, ellers vil man tape i konkurransen mot andre bedrifter. For i fremtiden vil betalingsviljen for enkle bilagsoppdrag være tilnærmet null, og man må derfor tjene på annet arbeid. Tiden vi før brukte på bokføring skal nå fullt ut benyttes på rådgivningsarbeid, som er det kundene er villig til å betale for.

6.2 Til videre forskning

Som en oppfølgingsstudie kan det gjennomføres en tilsvarende undersøkelse for å se om det er noen forskjell på den digitale utviklingen i en by i forhold til en mindre bygd. Vårt hovedfokus har ligget på bedrifter lokalisert i Sogndal, dette fordi vi hadde begrenset med tid og penger.

Teoretisk ser vi at Norge er et av de landene som har minst IKT-kompetanse, og kanskje har dette en sammenheng med hvor langt de har kommet i den digitale revolusjonen. Det kunne derfor vært interessant å se om det er noe forskjell på hvor langt de ulike landene i Skandinavia har kommet i utviklingen.

7. Litteraturliste

Agdering, G. (2017, 27.04). Fremtidens kompetanse. *Agdering*. Hentet 30.04.2017 fra <http://agdering.no/2017/04/27/fremtidens-kompetanse/>

Ageras. (uten år) Hva er regnskapsloven? Hentet 15.03.2017 fra <https://www.ageras.no/ordbok/regnskapsloven>

Austlid, H. (2016, 16.09). Dette må vi gjøre for å digitalisere Norge. *Aftenposten*. Hentet 10.02.2017 fra <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/Dette-ma-vi-gjore-for-a-digitalisere-Norge--Heidi-Austlid-604655b.html>

Autorisert regnskapsfører. (2015, 29.12). *Wikipedia*. Hentet 29.01.2017 fra https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Autorisert_regnskapsf%C3%B8rer&oldid=15263189

Bagn, Ø. (2015). Digital tjenesteyting- enkelhet er en suksessfaktor og trygghet tas for gitt. *Praktisk økonomi & finans*, 31(3), s.203-207. Hentet fra https://www.idunn.no/pof/2015/03/digital_tjenesteyting_-_enkelhet_er_en_suksessfaktor_og_try

Dalland, O. (2015). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Drtuser. (2016, 28.09). EHF- hva betyr det for deg? *Dataregnskapstjeneste*. Hentet 15.03.2017 fra <http://www.dataregnskapstjeneste.no/ehf-hva-betyr-det-deg/>

Ellefsen, H.C. (2016, 03.02). Regnskap i skyen- til glede og besvær. *Regnskap Norge*. Hentet 10.03.2017 fra <https://www.regnskapnorge.no/artikler/teknologi2/regnskap-i-skyen--til-glede-og-besvar/>

Ellefsen, H.C. (2016, 04.02). Teknologiske trender som påvirker vår bransje. *Regnskap Norge*. Hentet 20.02.2017 fra <https://www.regnskapnorge.no/artikler/teknologi2/teknologiske-trender-som-pavirker-var-bransje/>

Fangen, E. (2015). Kvalitativ metode. *De nasjonale forskningsetiske komiteene*. Hentet fra <https://www.etikkom.no/fbib/introduksjon/metoder-og-tilnarminger/kvalitativ-metode/>

Finans Norge (2016, 17. 07). Er fremtidens finansrådgiver en robot? Hentet 08.03.2017 fra <https://www.finansnorge.no/aktuelt/nyheter/2016/07/er-fremtidens-finansradgiver-en-robot/>

Finans Norge, (2016, 25.10). Finansnæringens fremtidige kompetansebehov. Hentet 02.02.2017 fra <https://www.finansnorge.no/aktuelt/nyheter/2016/10/finansnaringens-fremtidige-kompetansebehov/>

Finanstilsynet, (2009, 07.07). Kravet til etterutdanning for autoriserte regnskapsførere. Hentet 03.02.2017 fra <http://www.finanstilsynet.no/no/Artikkelarkiv/Brev/2009/Kravet-til-etterutdanning-for-autoriserte--regnskapsforere/>

Finanstilsynet, (2017, 31.03). Dokumentbasert tilsyn for autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskap. Hentet 10.02.2017 fra http://www.finanstilsynet.no/Global/Venstremeny/Rapport/2017/Dokumentbasert_tilsyn_for_autoriserte_regnskapsf%C3%B8rere_og_regnskapsf%C3%B8rerselskap.pdf

Hammernes, T.T. (2016). *Elektronisk faktura [Internett]*. Oslo: Tripletex. Hentet 10.04.2017 fra <https://www.tripletex.no/fagblogg/elektronisk-faktura/>

Holden regnskap. (2017,13.02). Holden Regnskap. Hentet 10.02.2017 fra <http://www.holdenregnskap.no/>

Høgskolen i Østfold, (uten år). Metodisk arbeid - Strukturert arbeidsmåte for å nå målet [PowerPoint-presentasjon]. Hentet 12.04.2017 fra

http://www.ia.hiof.no/evalit/6_Metodisk_arbeid_evalit.pdf

Innovasjon Norge. (2016, 16.12.) *Norsk næringsliv vil digitalisere, men ikke vet hvordan*. Hentet 02.02.2017 fra <https://innovasjonsbloggen.com/2016/12/16/norsk-naeringsliv-vil-digitalisere-men-ikke-vet-hvordan/>

Jacobsen, D.I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (2 utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Jacobsen, D. I. (2010). *Forståelse, beskrivelse og forklaring: Innføring i metode for helse- og sosialfagene* (2 utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Jensen, M. (2016, 11.01). Den digitale lederens viktigste kompetanse. *Ledernytt*. Hentet 01.03.2017 fra <https://www.ledernytt.no/den-digitale-lederens-viktigste-kompetanse.5832583-112372.html>

Johannessen, Kristoffersen, Tufte, Kristoffersen, Line, & Tufte, Per Arne. (2004). *Forskningsmetode for økonomisk-administrative fag* (2. utg.). Oslo: Abstrakt forl.

Kobro, J. I. (2012, 22.05). Vilkår og konsekvenser. *Raeder*. Hentet 02.02.2017 fra <https://www.raeder.no/Kompetanse/Skatt/Artikler/Naa-kreves-mindre-aksjekapital-og-revisor-kan-velges-bort-i-aksjeselskaper-Vilkaar-og-konsekvenser>

Kristoffersen, T. (2014). *Virksomhetsstyring og regnskapsorganisering : Lærebok*. Bergen: Fagbokforl.

Lai, L. (2015, 07.10). Seks digitale krav til ledere. *BI business review*. Hentet 20.04.2017 fra <https://www.bi.no/forskning/business-review/articles/2015/10/seks-digitale-krav-til-ledere/>

Lem, C.H. (2017). Et overskuddsmenneske. *Magma*, 20, (1), s.6-8. Hentet 10.03.2017 fra <https://www.magma.no/et-overskuddsmenneske1>

Meld. St. 27 (2015-2016), (2016). *Digital agenda for Norge — IKT for en enklere hverdag og økt produktivitet*. Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/fe3e34b866034b82b9c623c5cec39823/no/pdfs/stm201520160027000dddpdfs.pdf>

Moen, T., & Havstein, B. (2014). *Regnskapsorganisering : Bokføring og intern kontroll* (6. utg. ed.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Nordstrøm, J. (2015, 21.09). Erfarne bankkunder er mest skeptiske til bankenes rådgivning. *E24*. Hentet 16.02.2017 fra <http://e24.no/privat/erfarne-bankkunder-er-mest-skeptiske-til-bankenens-raadgivning/23527382>

Regnskap Norge. (2015,02.10). Utvalget som skal utrede ny regnskapsfører- og revisorlovgivning er oppnevnt. Hentet 07.02.2017 fra <https://www.regnskapnorge.no/artikler/autorisasjon/utvalget-som-skal-utrede-ny-regnskapsfoerer--og-revisorlovgivning-er-oppnevnt/>

Regnskap Norge. (2017, 23.02). Speil som sammenligner GRFS 2014 med GRFS 0,1,2 og 3. Hentet 10.02.2017 fra <https://www.regnskapnorge.no/globalassets/dokumenter/dokumenter-til-artikler/speil-som-sammenligner-grfs-2014-med-grfs-0-1-2-og-3.pdf>

Regnskapsførerforskriften. (1999). *Forskrift om autorisasjon av regnskapsførere m.v.*

Regnskapsførerloven. (1993). *Lov om autorisasjon av regnskapsførere.*

Regnskapsloven. (1999). *Lov om årsregnskap m.v.*

- Revisjonregnskap. (2016, 14.02). Hva Gjør en Regnskapsfører?. Hentet 07.02.2017 fra <http://www.revisjonregnskap.no/regnskapsforer/>
- Riise, S. (uten år). Gi kundene dine bedre tjenester med skybaserte løsninger. *PowerOffice*. Hentet 08.02.2017 fra <https://poweroffice.no/skybaserte-losninger/>
- Riise, S. (2013, 18.02). Regnskapsbransjen er spennende - Det er her det skjer! *Amesto*. Hentet 20.04.17 fra <https://amestogroup.wordpress.com/2013/02/18/regnskapsbransjen-er-spennende-det-er-here-det-skjer/>
- Risanger. (2016). *I løpet av 2017: Alle næringsdrivende må kun bruke e-faktura!* [Internett]. Hentet 10.02.2017 fra <https://risanger.no/regnskap/naeringsdrivende-e-faktura-2017>
- Sander, K. (2016, 28.02). Deskriptivt design. *Estudie*. Hentet 20.02.2017 fra <https://estudie.no/deskriptivt-design/>
- Send Regning, (uten år). *Hva er en EHF-faktura?*. Hentet 10.04.2017 fra <https://www.sendregning.no/hjelp/hva-er-ehf-faktura/>
- Skatteetaten (2013, 02.01). Regnskapsførerens plikter etter lov og forskrift om autorisasjon av regnskapsførere. Oversendelse av opplysninger til Finanstilsynet når regnskapsførere har misligholdt sine plikter. Hentet fra <http://www.skatteetaten.no/no/Radgiver/Rettskilder/Skattedirektoratets-meldinger/Regnskapsforeres-plikter-etter-lov-og-forskrift-om-autorisasjon-av-regnskapsforere-Oversendelse-av-opplysninger-til-Finanstilsynet-nar-regnskapsforere-har-misligholdt-sine-plikter/>
- Skjelvan, R. (2015). Hindre for digitalisering. *Praktisk økonomi & finans*. 31, (3), s.187-194. Hentet 07.02.2017 fra https://www.idunn.no/pof/2015/03/hindre_for_digitalisering
- Statistisk sentralbyrå (2017). Arbeidskraftundersøkelsen. Hentet 10.04.2017 fra

<http://www.ssb.no/tabell/09792>

Svinø, S. (2016, 29.03). 5 årsaker til hvorfor du bør bruke skybaserte løsninger. Hentet 02.02.2017 fra <http://effektivit.no/skytjenester/6-arsaker-til-hvorfor-du-bor-bruke-skybaserte-losninger/>

Utdanning (2017, 02.03). Yrkesbeskrivelse regnskapsfører. *Norsk lisens for offentlig data*. Hentet 01.04-2017 fra <https://utdanning.no/yrker/beskrivelse/regnskapsforer>

Vold, K.A. (2016, 12.04). Ledere må kunne mer om teknologi. *Infotjenester*. Hentet 22.02.2017 fra <https://www.infotjenester.no/artikler/ledere-ma-kunne-mer-om-teknologi/>

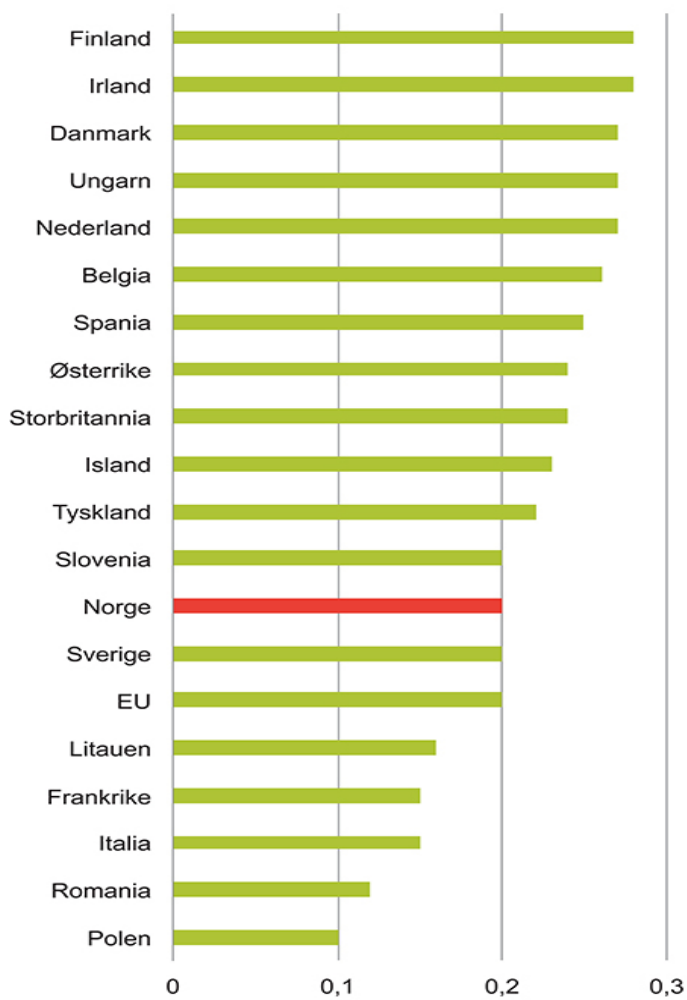
Volden, T. & Enger, K. J. (2012). Del II – en praktisk vinklet gjennomgang av god regnskapsførerskikk: regnskapsførerens hverdag. *Tidsskrift for revisorforeningen*, 82, (7), s.22-28. Hentet 07.02.2017 fra <http://www.revregn.no/i/2012/7/rr7-2012-712>

Økonomiforbundet (2017, 30.03). 121 mistet autorisasjonen. Hentet 20.04.2017 fra <http://www.okonomiforbundet.no/nyheter/show/265>

8. Vedlegg

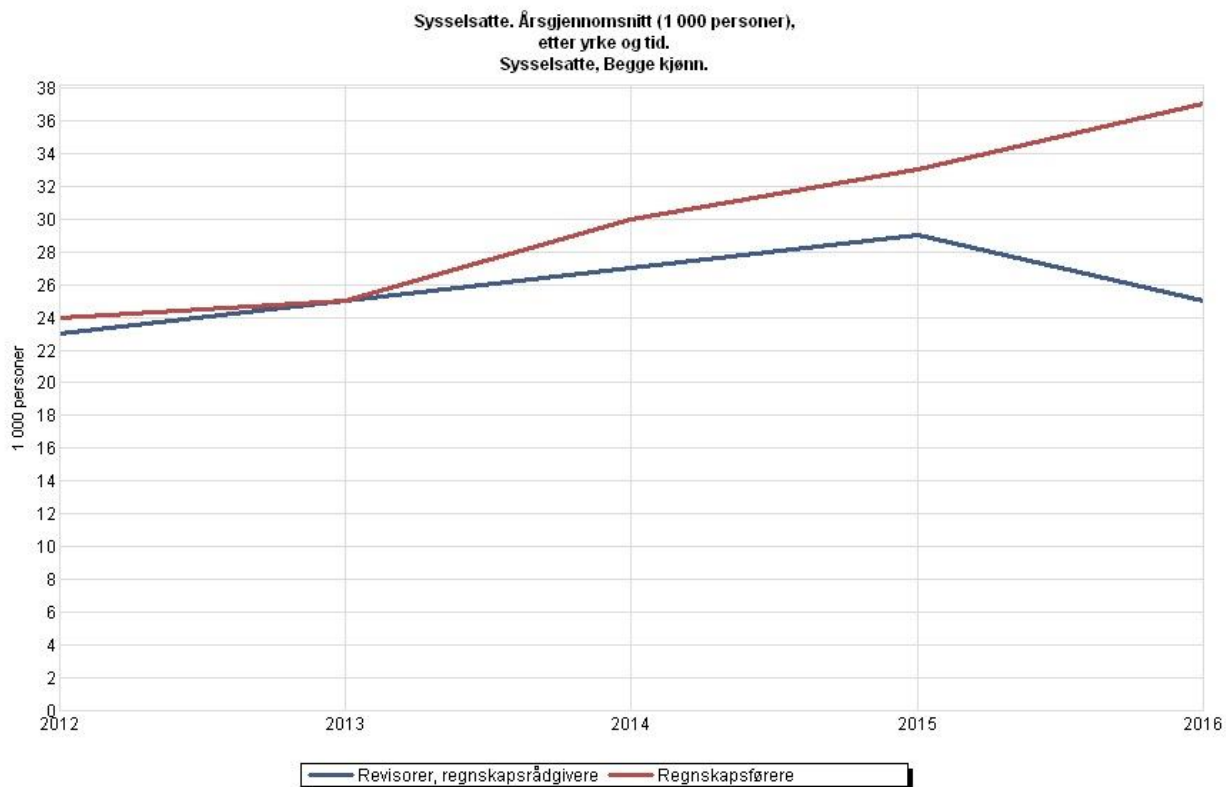
Vedlegg 1

Norge kommer her på 14.plass i sysselsetting av IKT-spesialister i Europa. Tallene er hentet fra Statistisk sentralbyrå og Eurostat fra 2015.

Vedlegg 2

Økning av regnskapsførere og reduksjonen i revisoryrket de siste årene blir vist i diagrammet nedenfor. Tallene er hentet fra Statistisk sentralbyrå.

Vedlegg 3

Her viser utviklingen av autoriserte regnskapsførere de siste årene. Tallene er hentet fra Finanstilsynet.

År	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Autoriserte regnskapsførere	11 193	11 558	11 500	11 611	11 128

Vedlegg 4

Bakgrunn og formål med undersøkelsen

Vi er to studenter som går siste året på Høgskulen på Vestlandet og skal skrive en bacheloroppgave innenfor regnskapsfaget. Vi vil i denne undersøkelsen ta opp tema om regnskapsføreryrket som stadig endrer seg grunnet digitalisering. Vi vil her se på nye kompetansekrav og kundebehov som stadig endrer seg grunnet digitalisering. Vi ønsker også å se på kravene for etterutdanning for autoriserte regnskapsførere.

Vi ønsker å intervjuere dere og tre andre regnskapsførere i andre regnskapskontor i Sogndal. Dersom det er greit for deg vil intervjuet bli tatt opp med båndopptaker, dette for å sikre at all relevant informasjon kommer med. Vi vil med dette forsikre at intervjuobjektet vil bli holdt anonymt, og det blir ikke opplyst om hva slags regnskapskontor som er med i denne undersøkelsen. Vi vil informere om at du kan til enhver tid trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn.

Intervjuet vil ta ca. en time og vi håper du vil ta deg tid til å svare på noen spørsmål. Vi har vedlagt spørsmålene til intervjuet, slik at dere kan være bedre forberedt.

Vi håper på et godt samarbeid med dere.

Vedlegg 5

Spørsmålene til intervjuet

- 1) Hva slags stilling har du og hvor lenge har du jobbet?
- 2) Hva er dine arbeidsoppgaver, og har de forandret seg de siste årene?
- 3) Hva slags form for digitalisering bruker bedriften deres?
- 4) Hva synes kundene deres om digitalisering?
- 5) Tror du utviklingen av digitalisering vil bidra til rebemanning?
- 6) Hvor avgjørende er digitalisering for bedriftens konkurransekraft?
- 7) Dersom et regnskapskontor ikke klarer å følge utviklingen innenfor digitalisering, hva slags konsekvenser tror du dette ville fått for selskapet?
- 8) Bruker dere skybaserte tjenester?
- 9) Trengs det strengere kompetansekrav for å følge utviklingen av digitalisering?
- 10) Hva er din mening om etterutdanning?
- 11) I hvor stor grad vil du si virksomheten din har tilstrekkelig planer og strategier for utvikling av digitalisering?
- 12) Tror du "roboter" vil ta over flere arbeidsoppgaver, i så fall hvilken?
- 13) Hvordan kan du hjelpe bedriften til å være best rustet til å møte morgendagen?